

2010 m. kovo 19 d., penktadienis

Nr. 10-11 (886-887) | Kaina 2,50 Lt

D a i l é | M u z i k a | T e a t r a s | K i n a s | F o t o g r a f i j a

Brangūs skaitytojai,

Būsime dėkingi už paramą, kurią skirsite „7 meno dienom“, pervesdami 2 proc. savo pajamų mokesčio. Pildydami Valstybinės mokesčių inspekcijos formą FR0512, adresuokite ją taip:

VšĮ „Meno dienos“, įm. kodas 300007987,
sask. Nr. LT247044060003988597,
Bernardinų g. 10-8, LT-01124 Vilnius

Formą galite gauti Mokesčių inspekcijos skyriuje, apsilankę mūsų redakcijoje arba užpildyti ją internte (mokesčių inspekcijos tinklalapio www.vmi.lt nuorodoje „Formos“ įrašykite FR0512 ir užpildykite PDF formato blanką).

Kartu prašome visus norinčius, kad laikraštis išliktų, prenumeruotis ji 43,68 Lt kaina iki metų pabaigos, nes būtent prenumerata yra vienintelės realios mūsų pajamos.

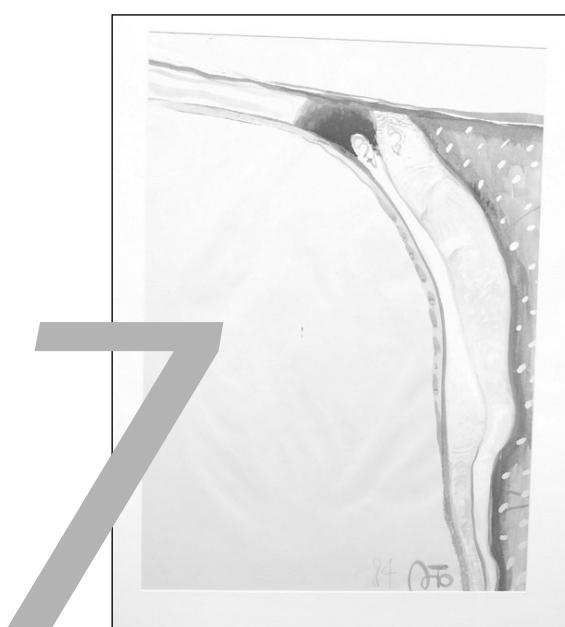
Kitas spausdintas „7 meno dienų“ numeris pasirodys balandžio 2 d.

3

Pokalbis su kompozitoriumi Jonu Tamulioniu

4

Oskaro Koršunovo premjera Stokholme

Raimundo Sližio piešiniai

8

Provokuojantis Michaelio Haneke's kinas

Ekspozicijos fragmentas. Jono Valatkevičiaus darbas

Elgesio su beprotynė formos

Paroda „Laisvalaikis, sportas, kultūra“ Jono Meko vizualiųjų menų centre

Monika Krikštopaitė

Kovo 5-osios penktadienis tryskėdžiaugsmu. Abiejose upės pusėse atsidarė po parodą. Nacionalinėje dailės galerijoje didžiulė apžvalginė vyresniosios kartos grafikės Birutės Žilytės, gerai pažįstamos iš pasakų iliustracijų, paroda atidaryta iškilmingai, o JMVMC Kęstučio Šapokos kuruotoji suteikė palengvėjimą. Abu atidarymai sulaukė skirtinės publikos. NDG būriavosi menininkės bendraamžiai su šeimomis, bendražygiai, Jeruzalės sodų personažai. Ta pati ištikima kompanija, kuri būrėsi į savotiškas bendruomenes ir savo rate tarybiniais laikais plėtojo paralelinį meno lauką. Nors laiko kiek ir pakeisti, beveik visi atpažįstami iš dar nespalvotų metraštininių nuotraukų.

Iš to peršasi kelios išvados: nors NDG savo svorū esti be adekvacijos konkurencijos, ji dar neturi pastovių publikos. Susiformavusiųjų publikas turi atskiri menininkai ir tai reikėtų įvertinti rimtai. Aišku ir tai, kad savo kūrybinį pikką jau išgyvenusios kartos talentai dar nebuvę pakankamai pažinti ir visavertė proga deramai pristatyti kūrybą

žmogui (ir jo aplinkai), visą gyvenimą paskyrusiam kūrybai, prilygsta neeilinių šventei, gal net suteikia pojūtį, kad pastangos nenuėjo veltui nei kuriant, nei kovojant už savą valstybę – tai buvo matyt iš susirinkusių jaudulio. Neabejotinai B. Žilytės kūrių ekspozicija nusipelno atskiro ir atidauš dėmesio, tačiau ši kartą panagrinėkime jaunesnės, nors ir nebejauniausios kartos kūrėjų, vaikystėje varčiusių šios menininkės iliustruotas knygas apie mėlynbarzdį ir i pečių kišamas raganas.

I „Laisvalaikio, sporto, kultūros“ atidarymą susirinko irgi menininkų bendraamžiai su paklaida jaunesniųjų pusėn. Atėjusiems akivaizdžiai palengvėjo, nes iš pirmo žvilgsnio pasirodė, jog ši kartą menas nebus nei rimtas, nei sunkus, tik spalvotas ir linksmas. Nors kartą. Pagaliau. Ir visai ne...

Paroda pilna beprotynės ir tai yra rimta. Nesakau, kad jie visi (Benigna Kasparavičiūtė, Evaldas Jansas, Jonas Valatkevičius, Gintaras Znamierowskis, Donatas Strogis, Pēmislovas Mikalkevičius ir Algis Ramanauskas) išprotėjo. Nieko panašaus. Ne, tai ne meno terapijos

NUKELTA | 6 PSL.

Dvi dovanos

LKO gimtadienio koncertas ir Dang Thai Sono viešnagė Vilniuje

Aldona Eleonora Radvilaitė

Visi mėgstam gauti dovanas. Vienus džiugina mieli niekučiai ar brangūs daiktai, meno žmonės dažniausiai vertina tai, kas praturtina dvasią, palieka jaudinančius prisiminimus. Pastaruoju metu Lietuvos žmonės mini svarbias datas, įvykius. Tarp valstybinės reikšmės jubiliejų išsiterpia atskirų kolektyvų, pavienių asmenybių minėtinios suakty. Štai kovo 6 d. Vilniaus filharmonijoje įvyko orkestro muzikos koncertas Lietuvos kamerinio orkeistro (LKO) 50-mečio sutiktuvėms. Šia proga būtina pirmiausia nuoširdžiai pasveikinti jo ikūrėją profesorių Saulių Sondeckį, senbuvį smuikininką Algirdą Deksnį, nenuilstamai griežiantį orkestre nuo pat jo atsradimo, dar kartais tame pamuzikuojantį altininką Petą Radzevičių, visus šio kolektyvo narius, anksčiau

Sergejus Krylovas

ar vėliau išsiliejusius į šią šaunią muzikos bendriją, ir nuo 2008 m. gruodžio meno vadovu bei dirigentu tapusį puikų pasaulinio garso

smuikininką virtuoza Sergejų Krylovą, reikliai savo originaliais meniniams siekiai formuojančią kitokį šio kolektyvo individualų atlikimo braizą. Tai jautėsi tiek pirmoje koncerto dalyje, kurioje grakščiai, trapių bei lankščiai skambėjo Felixo Mendelsohno-Bartholdy trečioji dalis iš Okteto Es-dur, op. 20 (versija styginių orkestriui), *Scherzo. Allegro leggerissimo* (taip ji ir buvo atlitta) ir Peterio Vaskso (g. 1946), sėdėjusio publikoje ir nuoširdžiai dėkojusio dirigentui bei atlikėjams už jo trių dalių simfonijos styginiams „Balsai“, atrodo, ji patenkintusią traktuotę, o ypač išryškėjo antroje koncerto dalyje, kurioje šis išskirtinių gabumų jautrus smuiko magas, tarpa dirigavęs orkestriui, nuostabiai šiltai, jausmingai ir fantastiškai virtuoziškai pagriežė Josepho Haydno Koncertą smuikui ir orkestriui C-dur, Hob. VII a:1, Niccolio Paganini „Cantabile“ bei Pablo de Sarasate’s „Čigoniskas melodijas“, op. 20. Ši kartą S. Krylovas, nuolat gyvenantis Italijoje, grojo Antonio Stradivari 1734 m. gamybos smuiku, iš kurio liejosi nejutikštino grožio garsai. Lietuvos melomani puikiai žino, kad šio smuikininko traktuotės pasižymi jautria, subtilia frauote, lankstumu, didžiuliui dėmesiu garso kokybei. N. Paganini „Cantabile“ žavėjo niekada negirdėto stulbinančio grožio tembru, o „Čigonų melodijose“ prisiėdo dar ir uždegantis, astringas, bet neperspaustas, lengvas virtuozišumas. Orkestras grojo nepaprastai sinchroniškai, tyrai, sugebėjo tyliausiai, o kartu prasmingais skambesiais neužgožti savo vadovo. Bisiu S. Krylovas pažėrė dar vieną kibirkščiuojantį žiežirbom populiarū, tik aukščiausio lygio virtuoziams įve-

kiamą kūrinį, rumuno Grigoro Diniku „Kovo rateli“. Klausytojai skirstėsi švytinčiais veidais, laimangi. Tai buvo tarsi vertinga dovana melomams Lietuvos švenčių proga.

Kitas išskirtinis renginys žvarboką kovo 7 d. visame Vilniuje šurmiliuojant Kazuiko mugei, deja, buvo prieinamas ne visiems muzikos profesionalams ir mėgėjams. Frederiko Chopino draugija ir LNSO kluibas F. Chopino 200-ųjų gimimo metinių proga pakvietė į Lietuvos muzikos ir teatro akademijos Didžiąją salę rinktinę publiką į nuostabaus pasaulinės šlovės pianisto, X tarpautinio F. Chopino pianistų konkurso Varšuvoje I premijos ir aukso medailio laureato, vietnamiečio Dang Thai Son (gyvena Kanadoje arba Paryžiuje) koncertą „Tau, Brangioji“ (idomu, kas sugalvojo šitokių pavadinimą?). Koncertą remė Lenkijos Respublikos ambasada Lietuvoje, ji sukvytė užsienio ambasadų veikėjus, jiems svarbius asmenis. Reikiu pripažinti, kad prisiartinus šia dieną prie LMTA išjimo durų galima buvo pastebeti nedidukę afišą, kviečiančią į koncertą, tačiau bilietai kainavo 50 litų, o rūmai sek-madienį buvo pustuščiai. Šis genialus menininkas jau ne pirmąkart koncertuoja Lietuvoje, žavėdamas klausytojus originaliu, vien jam būdingu muzikos girdėjimu, švytinčiu, tyru, tarsi visai paprastu jos traktavimui, įsigilinimui į pačią esmę, ryškiu temperamentu. Buvo apmaudu salėje matyti laisvų vietų, kurias galėjo užimti LMTA profesūra ar studentai, muzikos mokytojai, melomanai (kédžių neužsėdo, pasirodo, mūsų valdžios „viršūnės“). Be kitų įsimintinų Šono (taip ji su meile vadino Maskvoje, kai jis studijavo konservatorijoje prof. V. Natanso-

no ir D. Baškirovo klasėse) įvairių kompozitorių interpretacijų, ypač išryškiai atmintin išsirežė Vilniaus filharmonijoje itin subtiliai išgirsti ir garsais perteikti P. Čaikovskio „Metų laikai“.

LMTA Didžiojoje salėje – kurioje pianistas yra koncertavęs kartą prieš daugelį metų (tada skambino M. Ravelio „Alborada del Grazioso“) – Dang Thai Son ši sykį nepaprastai išpudingai koncerto I dalyje atliko F. Chopino Barkarolę, op. 60 (labai švelniai, tyliai), tris Mazurkas (subtiliai, lankščiai) ir Sonatą h-moll, Nr. 3, op. 58, sukrėtusių vaizduotės galia, sugebėjimu perprasti tarsi giliai užslėptas muzikos viengių prasmes, galingu virtuoziškumu ir didžiule įtaiga, neįtikėtinu lyriškos muzikos paprastu, bet labai prasmingu frazavimui. Kai atrodė, kad šis nuostabus menininkas nebegali dar labiau nustebinti, nes tai – kūrinio traktuotės viršūnė, po pertraukos sukrėtė klausytojus nepaprastai išraiškingu ir įta-

Dang Thai Son

gi F. Chopino 24 preliudą op. 28 atlizimui. Sunku įsivaizduoti profesionalams, nebuvusiem tą dieną LMTA salėje, kaip įvairiai, subtiliai, su didžiule vidine jėga buvo pa-skambintas kiekvienas preliudas. Keitėsi tonacijos, tempai, nuotai-

kos, o stulbino iki aukščiausio lygio išryškintos prasmės, nepaprastai tyliūs delikatūs skambesiai, daugybė spalvų, tembrų, o nuo pusės ciklo augo įtampa, dramatizmas, tragizmas, pasiekęs kulminaciją paskutiniame Preliude d-moll (net jį užbaigiančioje natoje!). Veržliuose preliuduose kunkuliavo audringos nuotaikos, nepaprastai greiti tempai. Neužmirštamai tragiškai nuskambėjo Preliudas Des-dur, sujaudinęs iki sielos gelmių. Visi 24 sudėtingi savo prasmėmis kūriniai susilioje įventis prasmingą organizmą.

Bisiu Šonas subtiliai paskambino F. Chopino Mazurką a-moll ir netiketinai greitai, lengvai, šmaikščiai – C. Debussy „Peko šali“. Po koncerto atlikėjas smagiai priiminejo sveikinimus, džiaugėsi, kad galėjo išsirinkti „Fazioli“ instrumentą, kuriuo įmanoma labai tyliai groti, lygi mechanika.

Prisiminė dokumentinis filmas apie S. Richterį. Šis į klausimą, koki fortepionon jis pasirenka koncertui, atsakė labai nemégstantis šios procedūros, bet ieškantis tokio instrumento, kuris leidžia išgauti tylius skambesius. Dang Thai Sono subtilūs piano, pianissimo buvo ypati – nepaprastai kokybiški ir išprasminti.

Pabaigai – idomus faktas. Dang Thai Sono mama, kaip papasakojo šaunus Šono, D. Baškirovo, S. Krylovo impresarijus Nikita Krylovas, karo Vietname metu džiunglėse, į kurias buvo priversta pasitraukti šeima, buivalais attempusi pianiną, šešerių metus mokė savo sūnų skambinti. Moteris, kuriai dabar 92 metai, šiemet pati dar dalyvavo koncerte kaip pianistė. Belieka parlinkėti ir Šonui stiprios sveikatos ir koncertinio ilgamžiškumo.

Visi M.K. Čiurlionio kūriniai fortepijonui

Rokas Zubovas kalbasi su Eckartu Rahnu

2010 m. kovo 23 d. 17 val. Vilniuje, Nacionaliniame dailės muziejuje, o kovo 24 d. 17 val. Kaune, Nacionaliniame M.K. Čiurlionio muziejuje, rengiami įvykiai, kurių istorinė ir kultūrinė svarbą sunku pervertinti. Čia viešės kompaktinių plokštelių leidyklos „Celestial Harmonies“ produseris Eckartas Rahnas, pristatysiantis penkių kompaktinių plokštelių ciklą „Visi M.K. Čiurlionio kūriniai fortepijonui“. Atrodytų, sunku patikėti, bet iš tiesų prireikė beveik šimto metų po kūrėjo mirties, kad šviesą išvystų pilnas jo svarbiausios muzikinės kūrybos – muzikos fortepijonui – įrašų rinkinys. Pirmąsias tris ciklo kompaktines plokštèles įraše žymus vokiečių pianistas Nikolausas Lahusenas. Po jo netikėtos mirties 2005 metais paskutines dvi kompaktines plokštèles įraše pianistas

Rokas Zubovas. Visos ciklo kompaktinės plokštèles buvo įrašinėjamos Vokietijos didžiųjų radijo stacių – Bavarijos radijo Miunchene ir Bremeno radijo – koncertinėje įrašų studijose. Įrašus rengė vieni labiausiai patyrusiu garso režisierių, kurių ankstesni darbai yra įvertinti „Grammy“ nominacijomis ir apdovanojimais. Kiekviena kompaktinė plokštélé pasirodydavo su puikiai apipavidalinta knygute, kurioje buvo spausdinami išsamūs muzikologo Dariaus Kučinsko straipsniai, pristatantys įvairiausias M.K. Čiurlionio kūrybos puses ir jos išsaugojimo bei sklaidos aspektus, iliustruoti M.K. Čiurlionio dailės ir grafikos darbais, eskizais, fotografijomis, muzikinių rankračių pavyzdžiais.

M.K. Čiurlionio fortepijoninės muzikos visuma gime iš beveik dvidešimties kruopštaus ir preciziško

darbo metų. Nuostabiausia tai, kad E. Rahnas, žmogus, savo kantriu pasišventimui ir tikėjimu įgyvendinęs šią tokią svarbią Lietuvos kultūros ir M.K. Čiurlionio kūrybos sklaidos pasaulyje misiją, prieš dvidešimt metų nebuvu girdėjęs M.K. Čiurlionio vardo, ir pats asmeniškai neturi jokio istorinio ryšio su mūsų šalimi. Kovo 21 d. iš Frankfurto atvykstantis E. Rahnas pirmą kartą viešės salyje, kuriai padarė tokią neįkainojamą pašlaugą. Pasitinkant šią viešnagę, pianistas R. Zubovas internetu E. Rahnu uždavė kelis klausimus apie ciklo „Visi M.K. Čiurlionio kūriniai fortepijonui“ atsiradimą.

Kada ir kokiomis aplinkybėmis Jūs pirmą kartą susidurėte su Čiurlionio vardu? Koks buvo pirmas Jūsų susitikimas su jo menu?

1992 metais viešėjau Tokijoje. Ikekukuro rajone, Seibu parduotuvių centro rūsyje esančioje didelėje meno knygų parduotuvėje „Art Vivant“ pamačiau kvietimą į parodą – viršutiniame aukštže kaip tik buvo eksponuojamų lietuvių dailininko Čiurlionio darbų. Niekada nebuvau girdėjęs to vardo. Nuėjau į parodą, taip pat pasiėmiai ir parodos katalogą. Paveikslai, kuriuos pamačiau, netilpo į jokias kategorijas juose skleidesi nuostabus amžinybės ir švelnumo pojūtis, ir sudvasintas gamtos supratimas, kuris mane labai suintrigavo. Paveikslai mane suskrėtė ne kaip tapybos darbai, bet aukštėnių lygiu – kaip kažkas aiškiaregiško, kas néra tik spalvų tempos ant popieriaus ar drobės. Buvo justi, kad paveikslė yra gilesnė žinia, tarsi jie būtų tik durys į kitą erdvę.

O kai pirmą kartą išgirdote jo muziką, ar iš karto ją girdėjote susietai su paveikslais?

Man Čiurlionio muziką buvo parbrasčiau perprasti negu jo paveikslus. Paveikslų simbolius buvo ganėtinai sunku išfruoći. Bet, prisipažinsi, nesu muziejaus kuratorių ar tapybos specialistas; kaip muzikos leidėjas turėti gerokai daugiau patirties, leidžiančios suvokti muzikos raišką. Mano supratimu, jo muzikos kalba labiau prieinama negu jo vizualioji kūryba. Kartais joje girdžiu Schumanną, kartais Chopino, kartais vėlyvą Lisztą kūrinių, įvairiausią garsinių asociacijų, bet jos pagrindas – labai originalus ir, nors įvilktais į romantinius jausmus, aiškiai žymintis kelią į moderniąjį to muziką.

NUKELTA | 3 PSL.

Opera „Bruknelė“ prisirps vaikams

Gintarė Stankevičiūtė kalbina kompozitoriu Joną Tamulionį

Jei muzikinius įvykius išdėliotume šachmatų lentoje ir stebėtume jūjūmus, tai naujos lietuviškos operos sukūrimas, ko gero, būtų šachas ir matas. Kovo 20 ir 21 d. Lietuvos nacionaliniame operos ir baletu teatre bus pristatyta vaikams skirta Jono Tamulionio opera „Bruknelė“. Du dešimtmiečius LNOBT scenoje nebuvu lietuviškos vaikškos operos premjeros, tad knietėjo paklausti kompozitoriaus J. Tamulionio, kokia vaikams baigia prisirpti opera „Bruknelė“.

G.Š.: Esate vienas iš nedaugelio lietuvių kompozitorų, noriai pildęs vaikšką repertuarą. Kaip ši patirtis paveikė rašant operą vaikams?

J.T.: Be abejo, paveikė. Atrodytų, vaikams rašyti yra labai paprassta, aštuonių taktų dainelė ir nieko daugiau. Bet jiems rašant negali pasislėpti už tam tikrų įmantrybių ir to tikrai nereikia. Pateiksi matematišką muziką, ir vaikai, priešingai nei suauge, atvirai sakyk, ką apie tai mano. Nesinori ir nusipiginti, kad tik „bumčiai“ liktų. Deja, tokų pavyzdžių turime daug ir radijuje, ir televizijoje. Pavyzdžiai prisimenu prieš daugeli metų rengtus „Dainų dainelės“ konkursus, kai repertuaras buvo solidesnis, kai buvo priviloma ir liaudies daina, o dabar daug kur linkstama prie „popsinio“ dainavimo. Nesi prišiškai nusiteikęs, bet ne vien šiuo žanru turėtų būti auklėjama.

G.Š.: Atkreipiau dėmesį, kad opera „Bruknelė“ skirta vaikams iki 12 metų, o tokio amžiaus vaikai dar labai patiklūs; patys mažiausieji ir nebaudios raganos gali išsigasti...

J.T.: Regis, po didelio srauto gąsdinantių animacinių filmų, kokinis vaikai dabar mato per televiziją, juos išgaudinti nėra lengva. Todėl, manau, dvi mano operos raganos – geroji ir blogoji – neišgaudins net ir mažiausio klausytojo.

G.Š.: „Bruknelė“ – pirmą Jūsų operą. Kuo išsiminėj jos rašymas?

J.T.: Rašyti buvo įdomu, nors jau nuo studijų laikų maniau, kad šiai-

laikais kompozitorui rašyti operą yra savižudybė.

G.Š.: Gal paaiškinsite šią savo mintį?

J.T.: Opera – itin sudėtingas žanras, susidedantis iš daugybės komponentų, nepriklausanči nuo kompozitoriaus. Pirmiausia tai libretas, nuo kurio prasideda operos rašymas, vėliau išjungia režisierius, dailininkai, choreografai... Visada manonu bendradarbiauti, bet būdamas salėje per savo kūrinio atlikimą jau nieko nebegali nulemti, nes viskas atlikėjo rankose. Manau, gerai pasakyta: jei atlikėjas nevykusiai atlikis klasikinę muziką, 99% klausytojų kaltins atlikę, o jei jis prastai atlikis šiuolaikinę muziką, 99% kaltins kompozitoriu.

G.Š.: Kuo patraukė Martyno Vainilaičio to paties pavadinimo mitologinė poema?

J.T.: Man patinka nepaprastai graži M. Vainilaičio kalba, jo tekštai esu parašęs dainelių vaikams. Skaitydamas „Bruknelę“ tiesiog žavėjausi gražiausias pasakos žodžiais ir sakinukais. O ypač dabar, kai aplinkui vėl girdimi įvairiausiai svetimžodžiai, kai mažiausieji nesuprasdami angliskų žodžių gausiai juos visus taria, poeto kalba atrodo dar turtingesnė.

G.Š.: Kaip manote, ar vaikai išeis iš spektaklio dainuodami kokią nors dainelę iš šios operos?

J.T.: Reikėtų palaukti spektaklių. Specialiai sukurti tokios dainelės, kurių visi išeidami dainuočiai, tikrai nesistengiau. Tačiau pagrindinio vaidmens atlikėjas Edmondas Seilius išsitarė, kad jo penkių metų dukrelė, būdama gabi ir turėdama gerą klausą, šią muziką jau dainuoja namuose, nes nuolat girdi repeticijas.

G.Š.: Nuo pat mokslo metų pradžios LNOBT rengė piešinių konkursą „Pasitikime Bruknelę“. Pasidžiaugti tokia gausia į teatrą atkeliausiu darbų (net 1422!) buvote atėjės ir Jūs. Kaip, Jūsų manymu, vaikams sekėsi iliustratyviai pertekti M. Vainilaičio pasakos idėjas?

J.T.: Pirmiausia buvau malonai

nustebintas, kai nuėjės į teatrą pamačiau keliausdėsimt metrų eilėmis išklotų piešinių. Aišku, piešinys piešiniui nėra lygus, bet buvo puikių darbų, tiesiog „šedevriukų“. Dar ir dabar regiu vieną piešinį prieš akis.

Dalyvavo vaikai ir iš atokesnių miestelių. Likome sužavėti tokiu aktyviu vaikų dalyvavimu ir gerais jų darbais, juos vertino ir dailininkai.

G.Š.: Vis dėlto kokia būtų pagrindinė operos „Bruknelė“ idėja?

J.T.: „Bruknelė“, kaip ir daugelyje pasakų, svarbiausia yra gėrio ir blogio kova, kurioje gėris nugali, o ne atvirkščiai. Operoje bus tokiu personažu, kurie šiek tiek pasiaukos ir prisidės prie veikėjų, darančių gerus darbus.

G.Š.: LNOBT scenoje netrukus išvysime dramos režisierius G. Padegimo „Bruknelės“ pastatymą. Ko žiūrovai gali tikėtis iš šios operos?

J.T.: Negaliu vertinti statytojų darbo, nes dar nemačiau galutinio rezultato, bet esu patenkintas labai artimu kūrybiniu bendradarbiavimu su dirigentu, režisieriumi, dailininke, choreografe ir jų siekiu surūpi dinamišką spektaklį išnaudojant teatro scenos galimybes. Pasakoje užkoduota daug veiksmo dinamikos ir kontrastų – juos stengiausis pertekti ir muzikoje. Greitų tempų ir didelės įtampos „velniškos“ scenos turėtų atsverti lyriškas scenas, pažydiui, Dzingučio vienatvės sceną, kur jis liūdi ir ilgisi Bruknelės.

G.Š.: Ar tikite, kad opera „Bruknelė“ greitai bus išleista kompaktinės plokštės pavidalu ir vaikai dar ilgai galės jos klausytis namuose?

J.T.: Opera dar nepastatyta, o jau apie įrašus kalbame. J. Gaižausko opera vaikams „Buratinas“ repertuarė – 40 metų, bet jos įrašas išėjo visai neseniai. Pajuokausiu, jei 38 metus statys ir mano opera, galbūt 2039 m. turėsime įrašą. Vis dėlto šiuo dalykų nesuplanuosi, gali nutikti ir taip, kad po kelių spektaklių jos dangu neberodys.

G.Š.: Ar operos chorai techniškai sudėtingi, ar lengva būtų vaikams juos padainuoti?

praktiškai nežinomo kompozitoriaus muziką?

Prabėgo šiek tiek laiko nuo mūsų pokalbio. Hilleris man pasakė, kad jam patiko ir muzika, ir idėja įrašyti visus Čiurlionio fortepijoninius kūrinius. Bet kamerinė muzika buvo ne jo sritis, taigi jis prikalbino prie projekto prisdėti Oswaldą Beaujeaną, tuo metu vadovavusį Bavarijos radijo kamerinės muzikos padalinui. Hilleris taip pat pasiūlė pianistą Nikolausą Lahuseną, jo manymu – idealų tokios muzikos atlikėją. Beaujeanui idėja patiko, o Lahusenas iргu nuo pat pradžių labai entuziasticai įmėsė projekto.

Koki atgarsiu apie šią muziką Vokietijoje sulaukėte darydami įrašus, pasirodžius pirmosioms kompaktinėms plokštėlėms?

Jau pradžioje sulaukėme įverti-

nimų ir šiek tiek translaciujos laiko radijuje. Susidomėjimas įrašais neapsiribojo Vokietija. Visose šalyse atsiliepimai buvo palankūs – nuo Australijos iki Jungtinės Valstijų.

Visos penkios kompaktinės plokštėlės išleistos bendradarbiaujant su

Vokietijos radio stotimis. Ar tai

naturaliai išplaukiantis bendradarbiavimas, ar specialiai šiam projektiu suruktura partnerystė?

Kooperaacija su didžiosiomis Vokietijos radio stotimis mažai, bet

ambicingai įrašų kompanijai yra ne-

pamainomas dalykas. Tokiu būdu

mes prieiname prie geriausios instrumen-

tų, puikiausią derintojų ir garso

technikų, labai gerų koncertinių

salių ar įrašų studijų, kurių dauge-

liums būtų sunku ar net neįmanoma

apmokėti patiem. Partnerystė su

Vokietijos radio stočių sistema esmi-

Kompozitorius Jonas Tamulionis

NUOTRAUKA IŠ LNOBT ARCHYVO

ponai“. Ar „Bruknelės“ atlirkėjams esate tokis pat reiklus kaip ir sau?

J.T.: Jei jau paminėjote japonus, tai prieš atsakant – mažas ekskursas. Vienas seniausiai Japonijos vyru chorų užsakė stambų trių dalių veikalą lotynų ir senovine japonų kalbomis (tekstus atsiuntė jie patys)

chorui *a cappella*, jo trukmė – 20 minučių. Premjera vyko vienoje geriausiai Japonijos salių, kurios akustika tiesiog fantastiška. Išėjo 120 (!) baltais frakais pasipuošusiu jaunuolių ir su savimi neturėjo natų. Jie visių atliko atmintinai! Vėliau prisipažinau, kad Lietuvoje net penkių minučių premjeros nesė girdėjės atmintinai. Taigi norėjau pasakyti, kad

darbštumo pasimokyti reikėtų iš jų. O dėl reiklumo – esu reiklus, bet atsižvelgiu į žmogiškas galimybes ir į laiką. Dar visai neseniai vyko premjeriniai „Figaro vedybų“ spektakliai, iš solistų atėmę begalę laiko.

G.Š.: Lietuvių muzikoje lyg ir be didesnės konkurencijos radote savo „vieta po saule“ – produktyviai rašote akordeonui, gitarai, chorinę muziką. Kaip dera šios kūrybos sričys ir opera?

J.T.: Visoje muzikoje galioja parnasūs principai. Jeigu gitarai ar akordeonui nerašai vien valsukų, o rašai rimtą muziką – tai nėra ir perėjimo nuo vienos kūrybos srities prie kitos. O kodėl gitarai? Is mėliés Ispanijai. Šia šalį įsimylėjau dar joje nebuves. Jeigu patiketumėte reinkarnaciją, matyt, kačiuku arba šuniuku kažkada buvau Ispanijoje (*juokiasi*).

J.T.: Išvysime muzikologe Rūta Gaidamavičiute buvo atskleista Jūsų priklausomybė „darboholikų sekta“ ir tai paliudijo garso režisierius Mato Veličkos mintis, kad „daugiau už Joną gali dirbti tik ja-

nė projektams, kurie yra labiau kultūrinio, o ne komercinio pobūdžio. Žvelgiant atgal į procesą, kas lėmė jo įgyvendinimą ir kokias didžiausias kliūties teko pakeliui įveikti?

Nuo pačios pradžios pagrindinis elementas, lėmės viso projekto įgyvendinimą, buvo visiškas visų proceso dalyvavusių žmonių tikslu supratimas ir vieningumas. Nuo Wilfriedo Hillerio iki Nikolauso Lahuseno, nuo Dariaus Krūcinsko iki Roko Zubovo, niekas nickada nekėlė abejonių ir visi padarė geriausia, ką galėjo. Tai niekada nebuvo sunkus darbas, nors jo buvo labai daug. Tai buvo darbas, teikiantis pasitenkinimą. Vienintelė kliūtis buvo netikėta Nikolauso Lahuseno mirtis 2005 metais. Tuo metu nebuvo tikras, ar noriu testi projekta. Bet Christine Lahusen, Nikolauso

našlė, pasakė man, kad jos vyras norėjo, kad viskas, apie ką kalbėjome jam gyvam esant, būtų pabaigta. Padariau viską, ką galėjau, kad įvykdyciu pasižadėjimą.

Pabaigai asmeniškas klausimas apie leidyklą „Celestial Harmonies“: leidyklos kompaktinių plokštelių katalogas ypač įvairus; kas jungia visą šią, tokią skirtingą muziką į vieną katalogą?

Leidyklos „Celestial Harmonies“ („dangiškoji harmonija“, – R. Z.) pavadinimas išplaukia iš Keplero visatos harmonijos teorijos. Ir jei vienos pamatas yra muzikinė struktūra, tai jai įtakos nedarys valstybių sie- nos ar kalbų skirtumai, religiniai ar kultūriniai ypatumai. Viskas yra vienemos dalys. Jau keturiadesimt dvejus metus stengiuosi kiek įmanydamas tai atspindėti savo darbais.

ATKELTA IŠ 2 PSL.

Kaip Jums pavyko sudominti šią idėja kitus prie projekto prisdėjusių žmones?

Regis, 1998 m. Vokietijoje paminėjau Čiurlionio vardą kompozitoriui Wilfriedui Hillerui, kuris tuo metu buvo svarbus žmogus rengiant Bavarijos radijo programas Miunchene. Hilleris taip pat nežinojo Čiurlionio, bet, pasikliaudamas mano pasakojimais apie jo paveikslus, nutarė pasidomėti šiuo klausimumi. Jei teisingai prisimenu, tuo metu Vokietijoje buvo galima rasti tik Vytauto Landsbergio įgrotų Čiurlionio fortepijoninių kūrinių. Daugiau nėbuvo – tai idėja man pada- rė dar patrauklesnę.

Ar sunku buvo rasti Vokietijoje pianistą, pasirengusį įrašinėti

praktiškai nežinomo kompozitoriaus muziką?

Prabėgo šiek tiek laiko nuo mūsų pokalbio. Hilleris man pasakė, kad jam patiko ir muzika, ir idėja įrašyti visus Čiurlionio fortepijoninius kūrinius. Bet kamerinė muzika buvo ne jo sritis, taigi jis prikalbino prie projekto prisdėti Oswaldą Beaujeaną, tuo metu vadovavusį Bavarijos radijo kamerinės muzikos padalinui. Hilleris taip pat pasiūlė pianistą Nikolausą Lahuseną, jo manymu – idealų tokios muzikos atlikėją. Beaujeanui idėja patiko, o Lahusenas iргu nuo pat pradžių labai entuziasticai įmėsė projekto.

Koki atgarsiu apie šią muziką Vokietijoje sulaukėte darydami įrašus, pasirodžius pirmosioms kompaktinėms plokštėlėms?

Jau pradžioje sulaukėme įverti-

Apie laiką ir asmeninę atsakomybę

Oskaro Koršunovo „Sidabrinio ežero“ premjera Stokholme

Vasario pabaigoje Stokholmo teatre „Folkopera“ išyko Oskaro Koršunovo režisuotos Kurto Weillio ir Georgo Kaiserio operos „Sidabrinis ežeras“ (1932) premjera. Retai statomą kūrinių lydėjo sėkmė – viena griežčiausių sostinės operos kritikių Camilla Lundberg per valstybinės televizijos vakaro žinių programą pavadino spektaklį „absoliučiai tobulu, neįtikėtinai tiksliai sukirptu, nepaprastai raiškios kūno kalbos, vienu iš pačių geriausiu „Folkoperos“ spektaklių per visą teatro gyvavimo laiką ir pačiu įdomiausiu šios žemos spektakliu Stokholmo scenose“.

Spektaklio scenovaizdį kūrė vieną geriausią švedų scenografių Peteris Lundquistas, judej – choreografas Edita Stundytė, vaidmenis – dešimt operos solistų ir Stokholmo Karališkojo dramos teatro žvaigždė Torkelis Peterssonas. Beje, pastarasis vaidino 2003 m. Stokholme O. Koršunovo režisuoju Sarah Kane pjesėje „Apvalytė“, o P. Lundquistas kūrė 2008 m. Stavangeryje O. Koršunovo režisuoto spektaklio Jono Fosse „Tos akys“ scenografiją.

Stokholmo „Folkoperą“ (dabar veikiančią buvusio kino teatro patalpose menininkų pamėgtame Siodermalės rajone) 1976 m. įkūrė grupelė menininkų, atsiskyrusius nuo Karališkojo operos teatro. Naujojo teatro įkūrėjai deklaravo sieki padaryti operą suprantamą platesnei publikai, kartu ieškodami meninės formos atnaujinimo. Užsibrėžta statyti švedų kalba ir būti arčiau publikos net tiesiogine prasme – atsiaskyti orkestro duobės, dramai ir muzikai skirti vienodą vaidmenį. Tačiau, anot dabartinės šio teatro meno vadovės Miro Bartov, garsėjančios itin drąsiai ir finansiskai sėkminga nauja repertuaro koncepcija, jai ėmus vadovauti „Folkoperai“, „ta revoliucija jau buvo tapus konvencija, operos teatrai seniai dalyvauja lenktynėse, stengdamiesi atnaujinti, modernizuoti operos režisūrą. Modernizacija tapo karštligiškomis varžybomis ir radosi porcikis eiti į gylį – kai kova dėl publikos gundo mąstyti vi labiau komerciškai, meninė drąsa (tieki renkantis repertuarą, tieki eksperimentuojant su scenine kalba) reikalinga labiau nei bet kada.“ Mira Bartov nusprendė kvieсти Oskarą Koršunovą pamačiusi Stokholme OKT „Meistrą ir Margaritą“.

Siūlome skaitytojams režisierius minčių apie naujausią spektaklį ir dviejų švedų kritikų vertinimus.

Oskaras Koršunovas: Pastebėjau įdomią tendenciją – užsienyje mane kviečia keistiems, nekonvencionaliems projektams, matyt, tokią susikūriau reputaciją. Kadaisė Stokholme stačiau Sarah Kane „Apvalytuosius“ – tai buvo pirmasis Kane pastatymas Švedijoje. Netipiškas buvo ir Mozarto „Užburtoios fleitos“ pastatymas Turine, paremtas drastišku Alessandro Ba-

ricco sumanymu. „Užsispyrėlės sutramdymas“ „Comédie Française“ teatre irgi buvo savaip neįprastas, nes šiam teatre dažniau statomas Moliečas, o ne Shakespeareas. Visi šie atvejai buvo susiję su naujausias tradicijas turinčiu teatrų vadovais, jų noru keisti teatrų kryptį, atnaujinti repertuarą. Netikėti buvo ir pasiūlymai statyti norvegų dramaturgo Fosse pjesę „Tos akys“ ar Strindbergo „Kelią į Damaską“ Oslo nacionaliniam teatre. Bet, tuuri pripažinti, tokie iššūkiai man patinka. Tai galimybė eksperimentuoti ir susidurti su tokiomis meninėmis užduotimis, su kokiomis kitaip vargiai susidurčiai, be to, jie suteikia kūrybinės erdvės, kokios nėra Lietuvoje – nei galimybų, nei mentalo požiūriu.

Kurto Weillio ir Georgo Kaiserio „Sidabrinis ežeras“ irgi netradicinės sumanymas. Kūrinius retai statomas, nes operos dainininkams sunku suvaidinti didžiules dramines dalis („kalbam“ teksto yra daug daugiau nei dainuojamoji), o dramos aktoriams – sudainuoti vokališkes partijas. „Sidabrinis ežeras“ – nei opera, nei drama. Pasaka, netgi naivoka pasaka, bet su aštriu socialiniu užtaisu, kabareto žanro. Kūrino atsiradimas sutapo su fašizmo atėjimu į valdžią, po premjerinių spektaklių trijuose Vokietijos miestuose 1933 m. vasario 18 d. Weilliu teko bėgti į Prancūziją, iš kur jis vėliau emigravo į JAV. Tai buvo Vokietijos kultūrinio pakilimo pabaiga, kurią „Sidabrinis ežeras“ irgi savaip pažymėjo, išreikšdamas nuo jauti apie ateinančius baisius laikus. „Sidabrinio ežero“ tema – apie asmens atsakomybę, kurią labai sunku prisiminti, – tuo laiku buvo itin aktuali. Be abejo, ji aktuali ir šiandien: ar įmanoma asmeninė atsakomybė masinės kultūros diktuojamų normų apsuptyje? Rinkdamiesi gėrij, turime žinoti, kad prarasime žemę po kojomis, bet galėsime eiti vandeniu. Teisingumo ir tiesos takoskyra (beje, apie tai kalbama ir Gorkio pjesėje „Dugnas“, kurį staciav Osle, o dabar repetuoju Vilniuje su savo aktoriais) – labai svarbus klausimas, kurį kelia „Sidabrinis ežeras“. Šios sąvokos turėtų būti giminės, deja, teisingumas yra stipriųjų, turtingųjų pusėje, o tiesa „dissentauja“, slepiasi individu viduje, kad ir kokia būtų santvarka.

Žiemos pasaka Stokholmo „Folkoperoje“

Laikas spektakliui vargiai ar galėjo būti tinkamėsnis. Sniego chaoso užvaldytame Stokholme, kur visi kaltina vieni kitus, kad niekas nefunkcionuoja, kaip turėtų, „Folkopera“ rodo „Sidabrinio ežero“ premjerą. Kurto Weillio muzikinė drama su paantraštė „Žiemos pasaka“ primytinai kelia asmeninės atsakomybės klausimą. Socialinis realizmas susipina su pasaka, o siūžetas paprastutis: policininkas pašuna alkaną ananaso vagi ir ka-

„Sidabrinis ežeras“

A. BRAŠKYTĖS NUOTR.

Stebuklinga žiemos pasaka

Sniego pusnys užtvėrusios Hornsgatano gatvės Šaligatvius, o scenoje vanduo sušala į ledą paskutinėmis „Sidabrinio ežero“ finalo minutėmis. Draugai Olimas ir Severinas bėga nuo prięšų ir, nors pavasaris jau arti, jie gali eiti vandens paviršiumi. Sidabrinis ežeras perkelia tuos, kuriems to reikia.

Poetiškoje finalinėje scenoje snagių skimbočia atsitrenkdamos viena į kitą, o vanduo dainuoja. Tačiau šiam nuostabiame lietuvio režisierius Oskaro Koršunovo spektaklyje nėra né lašo banalybės. Šįkart „Folkoperoje“ sukurtas spektaklis remiasi muzikinės dramos kokybe.

Jau nuo pat pradžių orkestras griežia visa galia, jautriai ir išraiškingai vedamas dirigento Joakimo Unanderio. Kurto Weillio partitūra labai tinka „Folkoperos“ sąlygomis. Žinoma, čia nėra viso choro, bet solistai pasikeisdami atlieka choro partijas ir jems puikiai sekasi. Orkestras sėdi po bližgančia spiralinį laiptų su dideliais projekcijų ekranais konstrukcija. Nespalvoti dokumentiniai kadrų primena 4-ojo dešimtmecio pradžios didžiąjį ekonominę depresiją, kai Kurtas Weillis ir Georgas Kaiseris rašė „Sidabrinį ežerą“. (...) Kurto Weillio muzika visada atpažystama, nepaisant visų įmanomų įtakų: maršu, valsų, tango, džiazo. Išardinėje dalyje, skambant gedulingam maršui, palaidojamas pats badas, ir daug kas čia mena Weillio kartu su Berthu Brechtu parašytus kūrinius. Aktualus politinis turinys, žinoma, buvo labai svarbus pirmųjų premjerinių spektaklių publikai. Tačiau tokios istorijos greitai sensta. O kas gali jaustis asmeniškai atsakingas už negandas, kilusias dėl kitų kaltės? „Sidabrinis ežeras“ pratęsia visuomenės kritikos perspektyvą, arteja prie siužeto apie kaltę ir atleidimą, kalba apie kiekvieno žmogaus moralinę dilemą. Viskas „rakinama“ poetiniu, beveik surrealistiniu raktu. Nes tai pasaka, žiemos pasaka, kaip teigia kūriniu paantraštę. Net-

gi Shakespeareas savo laiką tokia parasha, bet Kaiseriu ir Weilliu svarbus ijkėpimo šaltinis, žinoma, buvo satyrinis Heinricho Heine's XIX a. 5-ojo dešimtmecio eileraštis „Vokietija. Žiemos pasaka“. Žudančiu žvilgsniu, rimuotai, Heine apžvelgia nacionalizmo persmelktą savo ir Kurto Weillio tévynę.

Spektaklis gręžiasi į veikalą atsiradimo laikotarpi, išskyrus tai, kad maisto prekių parduotuvė primena artimiausią ir lūžta nuo spalvingos gausos ir pertekliaus, o pardavėjos čia peroksidinės blondinės raudonai dažytomis lūpomis. Šioje parduotuvėje alkanas Severinas pavaiga kvepiantį ananasą, nes renkasi skonį, o ne sotumą. Policininkas Olimas sužiedžiaji ši šūvin ir tarp jų mezgasi keista draugystę, gimusi iš abipusio kaltės jausmo. Abiem tenka ištverti išbandymus, panašiai kaip Mozarto „Užburtojoje fleitoje“, su kuriuo šis veikalas turi daug sasajų: nuo duobkasių choralu iki piktaivalės frau von Liuber, mecosopraniňs Nakties karalienės versijos, šiuolaikinės Frankenšteino nuotakos. Ulrikos Tenstam kraupioji von Liuber įkalbinėja savo jaunaja dukterę gvyti pono Olimo turštų, bet Fenimorei tai visai nerūpi. Fenimorei Willis kūrė savo žmonai Lottei Lenai, kuri daina vo viename iš premjerinių spektaklių Leipcige. Ulrika Mjörndal ne-naudoja Lenai būdingo rečitatyvo, bet suteikia vaidmeniui stiprų charakterį, be to, puikiai, bravūriškai sušoka bananų šokį.

Visi šio ansamblio vaidmenys yra tikslūs ir meistriškai išskaptuoti. Rezultatas pasakiškas. Ypač žmogiškas, jaudinantis, akrobatiškas Torkelio Peterssono Olimas ir Danielio Franko Severinas, savo imponuojančiu balsu greitai įkopsiantis į dideles sceną. Visi gali citi vandeniu.

Bo Löfven Dahl, „Svenska Dagbladet“, 2010 02 25

PARENGĖ ALMA BRAŠKYTÉ

Trys viename. Kinas, kritikai, žiūrovai

Pavasario „Kino“ skaitymo malonumai

Pavasaris artėja – ir „Kino pavasaris“, ir tas tikrasis, todėl jų teikiamus malonus teks derinti su vienais kitaip, tarp jų ir skaitymo. Laimė, dienos pastebimai ilgėja. Naujame žurnalo „Kinas“ numeryje aptariamos kelios paskutinių metų itin populiaros temos. Pirmiausia, žinoma, Jameso Camerono „Isikūnijimas“ ir nauji kino meno keliai. Bütent „Isikūnijimas“ paskatino Niujorke į kino teoriją besigilinant Luką Braški pasvarstyti kinematografo santykius su realybe, naujuojų technologijų kino suvokimo problemas. Straipsnio „Tarp estetikos ir mistikos. Kino realizmo praeitis ir ateitis“ autorius gržta prie ontologinių kino teorijos ištakų – André Bazino darbų, pasitelkia Gilles’io Delleuze’o bei kitų teoretikų įžvalgas, aptarina ne tik „Isikūnijimo“, bet ir kitokio šiuolaikinio kino santykius su tikrove. O Camerono filmų rečenzuojanti Laima Kreivytė rašo, kad filmas „neabejotinai pretenuoja užimti išskirtinę vietą virtualioje žmonijos istorijoje“, ir, man regis, iškinamai paneigia tų pretenzijų pagrįstumą.

Kita šiemos dienomis populiaria tema – „Kino pavasaris“ ir jo programa. Festivalio rengėjai ja placią pristato žurnalo puslapiuose, akcentuodami jvairių tradicinių festivalio programų privalumus ir, žinoma, šių metų naujoves. Pasibaigus šiam renginiui, balandži pasižiūrėti

moterų sukurtų filmų pakvies kitos festivaliai – „Šerščiafam“ rengėjos. Jo programa taip pat trumpai priprasta žurnale.

Linas Vildžiūnas straipsnyje „Roterdamas. Šedevras šalia“ aprašo išpūdžius iš sausų vykusių šiemetinio Roterdamo kino festivalio, bet manau, kad jo pastabos apie filmų atrankos kriterijus tinka ne tik pastarojo rengėjams: „IFFR (International Film Festival Rotterdam) labiau rūpi ne kino menas, bet socialinės, komunikacinės kino funkcijos. Taip pat įvairūs politinio korektišumo gestai, pavyzdžiai, pristatomų režisierių lyčių pusiausvyra. Arba IFFR, kaip naujų žemės atradėjo, kino kūrybos skatinimo ir rėmėjo, vaidmuo.“ Universalias problemas straipsnyje „Ikalinti ekrane“ apie vasarį vykusį Tarptautinį Berlyno kino festivalį išskelia ir Rasa Paukštytė. Pirmiausia tai – kritikų atsakomybės, profesionalumo, o kartu ir kino problema: „Besaikį nuomonų pluriualizmą vis dėlto provokuoja pats šiuolaikinis kinas, iš kurio kritikos seniai dingo, pavyzdžiai, tokis apibūdinimas kaip „būtinės filmas“. Jį mėgo Saulius Mataitis, ir ne tik jis. Būtinės – tai gal tokis, kurį pamačius aišku, kad be jo emocinė ir intelektualinė ne tik tavo patirtis būtų tiesiog daug skurdesnė. Kurio gėda būtų nemačius ne tik profesinėje terpeje. Tokių beveik nebėra.“

Dar viena, bet jau tik Lietuvoje populiaria tema – Emilio Velyvio „Zero 2“, nuosekliai siekiantis lietuvių filmų lankomumo rekordą. Iki Raimundo Vabalo „Skrydžio per Atlantą“, kurį kadaise pasižiūrėjo kas penktas lietuvis, „Zero 2“, žinoma, dar toli, bet filmą aptariančiomis Paulinai Pukytei ir Santai Lingevičiūtei įdomu išsiaiškinti, kuo filmas patraukė (arba gali patraukti) žiūrovus, kokie jo privalmai ir trūkumai. Nuomonės skirtinės, požiūriai į Velyvį – taip pat.

Lietuviai filmoteka šiame numerje nelabai gausi, matyt, todėl, kad „Kino pavasaris“ žada net aštuonių lietuviškas premjeras. Auksė Kancerevičiūtė recenzuoja Vytauto V. Landsbergio „Nuo pasaulio stogo“, Sonata Žalneravičiūtė – Domanito Vildžiūno filmą „Tikras garas valstybės atgimimo 1989–1993“, Laima Kreivytė – Mykolo Vildžiūno „Šarka 2“. Karolis Baublys kalbia lietuvių kino klasikų režisieriams Algimantą Puipą. Pokalbio tema – ekrанизacijų subtilybės, juolab kad Puipa nesenai pradėjo kurti dar vieną ekrанизaciją – Jurgos Ivanauskaitės „Miegančių drugelių tvirtovė“. Skirmantas Valiulis recenzuoja Lietuvos teatro, muzikos ir kino muziejaus nesenai išleistą dar vieną Jono Griciaus prisiminimų knygą. Kuo pasižymi garsiojo operatoriaus žvilgsnis į praėjusius metus? Be abejo, originaliu humoro jaus-

mu ir karteliu, kurį sukelia tarsi šagrenės oda besitraukiančios lietuvių kino erdvės.

Apie besitraukiantį Lietuvos kino teatrų repertuarą savo feljetone rašo Živilė Pipinytė. Ji sako, kad vertingus filmus dažniausiai galima pamatyti tik festivaliuose, nes lietuvių platintojai nelinkę dirbtis su sudėtingais filmais ir orientuojasi į nelabai išlavinto skonio žiūrovų mases. Kad situacija būtų palankesnė vertingam kinui, turėtų keistis valstybės kultūros politika. Bet ar jį egzistuoja?

Pirmajame šiemet pas mus vykusiame festivalyje – prancūzų kino „Žiemos ekranuose“ – vięsėjo net Prancūzijoje prieštaragingai vertinamas režisierius Bruno Dumont’as. Mintimis apie savo požiūri į kiną jis pasidalijo su Aukse Kancerevičiū-

te. Interviu „Filosofinio kino maturija“ – įdomus įvadas į Dumont'o kino pasaulį.

Tačiau ir skurdžiame lietuvių kino teatrų repertuarė galima rasti refleksijas apie kiną skatinančių filmų. Naujame „Kine“ Ramūnas Aušrotas analizuoją Wernerio Herzog'o „Blogą policininką“, Neringą Kažkauskaitę – aktualią amerikiečio Jasono Reitmano komediją „Viskas ore!“ ir italės Tizzos Cov bei austro Rainerio Frimmelio juostą „Mažylė“, Skirmantas Valiulis – stulbinamą Martino Scorsese „Kuždesių salą“, Nijolė Andrijauskienė – animacinę „Princesę ir Varlių“. Pastarosios autorės plunksmai priklauso ir namų kino filmų pristatymai. Patogaus žiūréjimo ir marango skonio entuziastams Andrijauskienė rekomenduoja animacinį filmą „Volisas ir Gromitas. Puikios išeiginės“, Phyllidos Lloyd miuziklą „Mamma Mia“, Michelio Gondry sinefilišką „Malonėkite atsuktį“, Todd Philipo komediją „Pagirios Las Vegas“ ir Neilo Blomkampo antiutopiją „9-asis rajonas“. Žurnalo viršelį puošia aktorės Rachel Weisz portretas. Rašytinę šio portreto versiją „Kinui“ sukūrė Izolda Keidošiūtė.

Trumpai tariant, ir žiūréti, ir skaityti artimiausiomis dienomis tikrai bus ką. To ir linkiu.

Jūsų –
JONAS ŪBIS

Kaip tampama feministė

Naujas Timo Burtono filmas „Alisa Stebuklų šalyje“

Živilė Pipinytė

Timas Burtonas – iš tų režisierų, kurie geriau jaučiasi kitoje tikrovėje – sapnuose, fantazijose, bepročių vizijose. Jis jungia siaubo ir fantastinių filmų konvencijas su pasaka. Nuo pat pirmųjų, dar animacinių filmų Burtonas nuosekliai kuria tą kitą, dabar jau iškart atpažistamą pasaulį. Čia būtinai bus „kaligariški“ medžiai, tamsus, žemai virš personažų galvų pakibęs dangus, keistų formų Edvardo Žirkliarankio nudailinti krūmai, dryžuotos kojinės... Ir, žinoma, savotiškas režisierius alter ego – pagrindinius personažus dažniausiai vaidinančius Johnny Deppas. Bet savitas Burtono stilis nebūtų tokis išpūdingas, jei ne filmų herojai. Režisierius garbina keistuolius, nepripatėlius, pamšėlius ir visus tuos, kurie abejoja kartą ir visiems laikams duota realybė. Savitas ir režisierius humoru jausmas – šiek tiek makabriškas, šiek tiek provokuojantis. Todėl visai nekeista, kad „Disney“ studija pasiūlė Burtonui ekranizuoti vieną pirmųjų literatūros kūrinių, atvirai deklaravusį fantazių ir žaidimų svarbą.

Lewiso Carrollo „Alisa Stebuklų šalyje“ atsirado lyg ir atsitiktinai. 1862 m. Carrollo (tai matematikas Charleso Lutwidge'o Dodgsono pseudonimas) iškyloje viltimi papasakota trims mergaitėms istorija apie kitos mažos mergaitės nuotykius sapnų šalyje taip patiko, kad klausytojos privertė matematiką ją užrašyti. Knyga sužavėjo ne tik vaikus, bet ir suaugusius, šie joje ižvelgė daug dviprasmybių ir žaidimo žodžiai. Jau XX a. pradžioje knyga darė įtakos ir siurrealistams, ir literatūros eksperimentuotojams. Laibausiai, žinoma, Jamesui Joyce'ui.

Kiną Alisa žavėjo iš pat pradžių – pirmoji ekrанизacija sukurta dar 1903 metais. Ji truko net aštuonias minutes. Ekrанизacijų ar filmų Carrollo knygos motyvais būta daug. Burtonas gana laisvai elgiasi su knyga, bet išsaugo jos dvasią. Visi būdingi jo stilui bruožai taip pat akivaizdūs ir naujame filme. „Alisa Stebuklų šalyje“ („Alice in Wonderland“, JAV, 2010) išėmına realistiškas pasakojimas apie dvidešimtmeterė Alisą (Mia Wasikowskia), kurios tėvas mirė, o šeima nusprendė ją ištinkinti už tévo kompaniono sūnaus – nykaus savimi patenkinto

jaunuolio. Tačiau sužadėtuvių aki-mirką Alisa nusprendžia pagalvoti ir pabėgusi į mišką įkrenta į olą. Ji atsiduria požemiu karalystėje ir taip prasidėda simbolika jos kelionė į save.

Bet nuo pat pirmųjų aki-mirkų požemyje Alisa nuolat girdi abejones, ar ji yra tikroji Alisa. Mergina klausimų nesuprantą, bet prisimena vaikystėje sapnavusi keistus sapanus. Todėl dabar ji tiki vėl sapnuojanti. Burtonas subtiliai „apžaidžia“ tas abejones. Iš tikrujų Alisa, kuriai dar vaikystėje tėvas paaikšino, kad bepročiai yra kūrybingiausi ir geriausiai žmonės, iki filmo pabaigos turi pagaliauapti savimi, apsispręsti, kono išgyvenimo. Todėl finalinis Alisos sugrįžimas į tikrovę ir tapimas feministė atrodo visai logiškas. Kitas klausimas, kiek dviprasmiškas yra tas pasirinkimas režisierui? Štai šitas aspektas man atrodo svarbus. Burtonas pripratinio, kad vienas svarbiausiai jo kino bruožų yra dviprasmiškumas. Naujame filme jo aiskiai pristigo, todėl vis dėlto paprasčiau jo „Alisą stebuklų šalyje“ laikyti tie-siog filmu vaikams (kurį, žinoma, bus nenuobodu žiūrėti ir jų tėve-

liams). Matyt, tokie buvo ir „Disney“ reikalavimai, juolab kad filmas sukurta pasinaudojus dabar didžiai madinga 3D technologija. Palyginus su kitu šios technologijos čempionu – Jameso Camerono „Isikūnijimu“, Burtono filmo pranašumai akiavaidžiai: jis sukuria įtaigų, dramaturgiškai neišskydujus pasakojimą, dekoracijos ir kostiumai tiesiog meistriški, režisierius neužsiima pigiu moralizavimu, pagaliau – turi puikų humorą jausmą, kurio katastrofiškai stinga „Isikūnijimo“ autorui. Su 3D susitvarkyti Burtonui pavyko – požemio pasaulis yra įtaigus ir materialius, personažai – originaliai individualizuoti, bet kartu ir atpažistami – jie atspindi realias Alisos gyvenimo situacijas ir žmones. Tokio dantingo ir lengvo kaip debesėlis Česyro katino nepamilti neįmanoma, o viškras Absolonas su kaljanu tikrai įkūnija amžinybę. Itin meistriškai sugalvoti tie, kuriuos vaidina žmonės, – žaliaiakis pamisėlis Deppo Skrybėlius, piktoji Helen Bonham Carter Karalienė, kuri žino vienintelį būdą spręsti iškilusias problemas: „Nukirkite galvą“, jos gerojį sesuo, kurių Anne Hathaway ir režisierius, laimė, nepagailėjo dviprasmiškumo – manieringumo ir somnambuliškų judeisių. Operatorius Dariuszas Wolskis įdomiai eksperimentuoja su spalvomis – jos atrodo labai tirštotos, bet tai netrukdo kurti plastikų vaizdų. Tačiau kad ir koks žavus būtų tas pasaulis, kartu su Alisa norisi grižti atgal. I tikrajį Burtono pa-sauli.

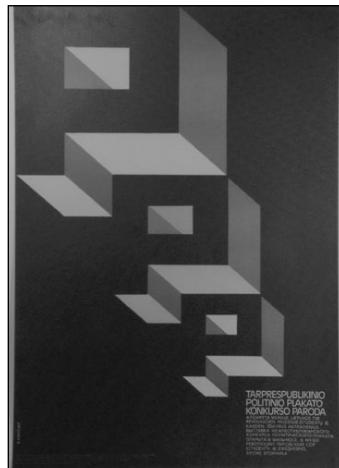
Opartas, arba apartas

Vytauto Kaušinio plakatai Lietuvos nacionalinėje galerijoje

Vidas Poškus

Rašant terminą *opartas*, kompiuteris dažniausiai jį bando ištaisyti į gražų lietuvišką žodį *apartas*. Kartais tai be galio suerzina (nes žinau, kad koks nors skaitytojas ar redaktorių mane pagrįstai palaikys alfabetu), bet kai nuotaika būna gera, smagiai pakikeniu. O kai įjungiu racionaliųjų mąstymą, pagalvoju, jog tame slypi dalelytė tiesos. Paprasti pilkšvai rausvi (sunkiai nusakomos spalvos) arimai iš tikrujų yra artimi optiniams menui. Tos pačios aiškių geometriuotos plokštumos, tos pačios tiesios linijos (žinoma, daug ką lemia artijo įgūdžiai), tas pats saikingas spalvos naudojimas. Ir be arimų lietuviškame natūraliam ar kultūriniam kraštovaizdyje rastume daugiau to, kaip galima pavadinti *preoptinėmis* formomis. Tai ir naminių audeklų raštai, ir prieverpsčių ornamentai, ir molinių puodynų dekoras...

Iš tikrujų – Lietuva (kaip ir visa Vidurio Rytų Europa – ypač Vengrija ir Lenkija) yra be galio daug davusi tarptautiniam percepčinio meno judėjimui. Lietuovoje gimė, mokėsi, susiformavo du reikšmingi „antrosios optinio meno bangos“ korifėjai – Kazys Varnelis ir Kazimieras Žoromskis. (Antrosios ban-

gos, nes pirmoji banga – tai optinio meno kūrėjai Josefas Albersas ir Victoras Vasarely bei kultinės 1965-ųjų optinio meno parodos „The Responsive Eye“ Niujorko Moderniojo meno muziejuje dalyviai). Antroji banga pasižymėjo tuo, kad didelių plastinių staigmenų galbūt nepateikė, bet iki neįmanomybės ištobulino techniškają, virtuozišką optinio meno raišką.

Be to, būtina pabrėžti ir akcentuoti, kad nors bolševikai ir sovietinio oficialaus meno propaguotojai bei ideologai labai stengesi „apartii“ optinj meną, 7–8-uoju dešimtmeciais geometrinio abstrakcionizmo, potapybinės abstrakcijos

mąstymo normos skrido net ir per geležinę uždangą. Cia galima paminti ir dėl savo meninių ambicijų nukentėjusį, į Vakarus sugerbėjusį ištrūktį Vladislavą Žili, ir nuosaikėnėmisi, brutalizmo ir lyrizmo (keistasis kokteilis!) dozėmis savuosius optinius menus „atmicusiu“ Birutę Žilytę.

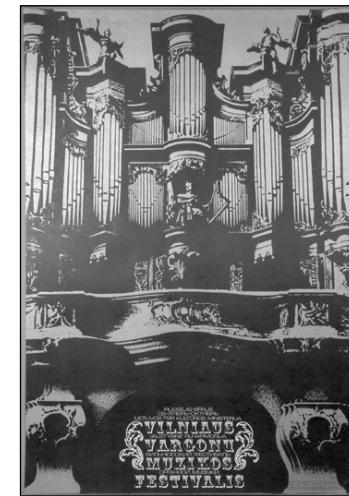
Pavyzdžiu galima aptikti ir daugiau. Tačiau gryniausias lietuviško („sovietinio“, „okupuoto“) optinio meno pavyzdys neabejotinai buvo Vytautas Kaušinas. Jis, kaip ir gryna ją abstrakcija puoselėjusi Kazė Zimblytė, sugebėjo priserinti prie situacijos ne akivaizdžiai konfrontuodamas su sistema, o ją apgaudamas. Tai darė labai paprastai – kurdamas plakatus. Žodžiu, veikdamas kanonų šiek tiek mažiau saistomoje „taikmosios-dekoratyvinės dailės“ srityje. Taip menininkas išigijo žiupsnelį sąlygiškos laisvės ir netgi šiokio tokio (nepelnytai per mažo) tarptautinio pripažinimo. (Pats pirmą kartą V. Kaušinio darbų reprodukcijas išvydau ne tarybinėje lietuviškoje periodikoje, o tėvų prenumeruotuose lenkiškuose žurnaluose „Projekt“).

Beveik kiekvienas 6–7-ojo dešimtmecio V. Kaušinio plakatas – ryškus optinio meno pavyzdys. Ne minėčiau konkretių pavyzdžių –

daugelis jų yra lygiaverčiai savo menine kokybe, – bet man ypač išpudingi atrodo keisto nerimo persunkta afiša „Žmonės, būkite budrūs!“, vazareliskai vibrerianti „Pramoniés estetikos paroda“ arba bachiškai, o gal čiurlioniškai ar truikiškai – niekaip negaliu apsispręsti, tačiau minimalistiškai, – vargonų akordais skambantis „II Vilniaus vargonų muzikos festivalis“. Jame yra to, ką savo kuruotoje „The Responsive Eye“ parodoje deklaravo Williamas C. Seitzas – ir „heraldisko“ plokštumos pojūčio, ir iki minimumo redukuoto rankos prisilietimo, ir siekių veikti jutiminį žiūrovo aparatu, ir subtilių „muariniu“ segmentų dėliojo, ir minimalistinio mąstymo. Nereikia net pridurti tokių dalykų kaip matematinis griežtumas arba muzikalus ritmas.

Žodžiu, V. Kaušinio kūryboje yra visko, kas jo plakatus leistų priskirti lietuviško optinio meno klasikai. Ir šiuo atveju terminas apartas irgi galėtų būti vartojamas. Galbūt tik su viena didele išlyga – arimai, kaip ir tautinis mūsų mentalitetas, pasižymi tam tikru artojišku masyvumu (nesinori sakty grubumu, nes tai turi negatyvą potekštę). Tuo tarpu optinės V. Kaušinio kompozicijos yra aristokratiskai lengvos. Šiuo

bruožu jos artimos iberiškam *op* menui – kad ir kokiam Carlosui Cruz-Diezui ar Franceso Sobrinui. Manau, kad šiuo atveju paradoksaliai pagelbėjo (vis dėlto – bent jau

to meto kontekste) akademiskas ir kanoniškas taikmosios grafikos žanras. Menininko darbų sąsajos (ir lygiavertis statusas) su „kapitalistišiu“ šalių kolegų kūriniuose liudija ne tik tarptautinį optinio meno poveikį, bet ir (svarbiausia) V. Kaušinio plakatinės kūrybos universalumą.

Elgesio su beprotoype formos

ATKELTA IŠ 1 PSL.

patirtis tampa naudinga tik tuomet, kai kažką su ja nuveiki (ar ji su tavim), kai įdedi dvasinių pastangų. Sąmoningumas ir atsakomybė sukuria vertę. Po to visko (absurdo ar beprotoybės) iš niekur sugrižta pojūtis, kad turi teisę džiaugtis. Man regis, tai ir yra svarbiausia santykiose su sukrečiančiais išgyvenimais.

Ir Jono, ir Benignos darbuose liufigostas būsenos privėdamos prie virsmo ribos. Nepatogumas pasiekės ribą lūžta ir tada ateina palengvėjimas. Benigna elgiasi netgi rafinuotai – įvairių arsiškų peizažų įdeda heroizuotus Lietuvos krepšininkus (tokius, kaip rodo televizijos anonsai prieš svarbias rungtynes). Galvoje ataidi patetiškas reklaminis vieno lietuviško alaus šūkis: geriausia, ką turime... Jauti, kaip virpinamos vienos implantuotos ideologinės „lietuviybės“ konstrukcijos. Panašiai kaip mechanikai spaudžiamos ašaros, nors protas ir priešinasi, tokiuose filmuose kaip „Titanikas“. Apsaļi net nenorėdama.

Jonas Valatkevičius irgi nevengia gražių (grynu, ryškiu) spalvų, dailių ornamentų lyg iš pauaglių sąsiuvinių, užtikrintų simbolių, pavyzdžiu, ugnies. Tačiau, kitaip nei Kasparavičiūtė, kuri be gailesčio

Benigna Kasparavičiūtė. „Ruduo“. 2010 m.

„šeria“ mus surogatinių lūkesčių išsipildymu, Jonas pasiūlo disonansą tarp kritinio paviršiaus grožio ir klaikiai spiegiančio turinio. Dailiajame interjere, šalia nuostabaus žalumo žmogystos, šaunamuoju ginklu taikančios sau į smilkinį, dar dailiau užrašyta: „Gyvenimas užknisa“ („Life sucks“). Kažkuria prasme jo paveikslų pasaulis turi „auksu viduri“, toji realybė pilna – kad ir kaip žiūrėsi, joje yra balansas tarp gėrio ir blogio. Galbūt čia ir slypi tas absurdas virsmais į kažką vertinga.

Palyginti su jais, Gintaras Znamirowskis ir Donatas Strogis yra gana nenuoseklūs, nes jų kūriniai perdėm įvairiakalbiai. Abu koke tuoja su meno istorijos garsenybėmis, kaunas: deformuoja ir perinterpretuoja tuos, kuo jau netapsi (ne dėl talento, o dėl istorinių priežasčių). Šie menininkai yra labiau meninių kompleksų specialistai, o ne savivokos tyrėjai kaip kad anidu. Destrukcija megaujamas, meistriskumas klesti, bet pasakojimai padriki ir žiūrovas galiausiai lieka

diška. Kitaip tariant, Algimantas Ramauskas kūrybiniai bandymai mano kontekste labai primena tiesmukos raiškos atlikėjo Gaudieno Janušo pasiodymą „Eurovizijos“ konkurse.

Apskritai JVMC yra gana keista vieta – iš pradžių lyg ir žadėjusi tapti daugiafunkciuone kone meno perlu, leidžiančiu žymijų meno ambasadoriu (kaip Jonas Mekas) ir vietinės kultūros skliaudą, dabar retai, epizodiškai ir nenuspėjamai be atveria duris. Vienas centro kamarėlis skirtas Gugenheimo muziejaus populiarinimui – dar vienam „daug žadančiam“ „svajonių“ projektui, kuris merdinčios kultūros kontekste atrodo kaip reta anachroniškai.

Visą ši meninį vyksmą ir centro organizatoriu flirą su absurdū labai organiškai įremina parodos kuratoriaus Kęstučio Šapokos per atidarymą suimprovizuota kalba (ja, ko gero, reikia irgi suvokti kaip meninį veiksmą). Joje dabarties situacija apibūdinama kaip pramonės ir kultūros suklesčėjimas, laisvalaikio ir kūrybos namų sąlygomis suvešėjimas. Prie kūrinių ir klausanties šio pasisakymo pro skeptišką šypsnį vis sprūdo žodžiai: „Negaliu patikėti...“. Regis, to iš žiūrovo ir laukta. Vadinas, viskas pavyko...

Siurrealizmo klasika

Wieslawo Rosochos paroda „Nebylusis kinas“ Valstybinio Vilniaus Gaono žydų muziejaus Tolerancijos centre

Kristina Stančienė

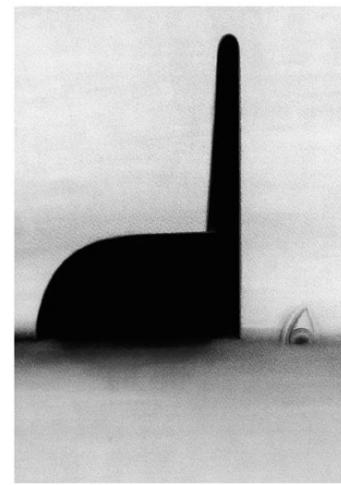
Pasak šio lenkų grafiko parodos rengėjų, dauguma joje eksponuojamu kūrinių – įkvėpti Jerzio Kosinskio (1933–1991) autobiografinės knygos „Margas paukštis“ („The Painted Bird“, išleista 1965 m. JAV), kuri pasakoja apie Holokaustą Lenkijoje. Pagrindinis knygos herojus – mažas berniukas, Antrojo pasaulinio karo metais klajojantis po Rytų Europą, turi išverti likimo primestas slygas ir nuolatos jaustis balta varna jam priešiškoje visuomenėje.

Neskaičius minėtos knygos, sunuku spręsti apie interpretacijos pobūdį, menininko ir literatūros kūrinių dialogą. Tačiau po liūdnus, kartais siurpokus W. Rosochos vaizdinius galima puikiai žvalgyti ir be literatūrinio „gido“ ar papildomų komentarų. Nors ši iš esmės modernistinė dailei atstovaujanti grafika nestebina formos naujumu, jai drąsiai galima taikyti visai kitus vertinimo kriterijus – gebėjimo gyvai, savitai pertekliti dailės istorijos klasiką. Tai kiek primena ir nuolatinę polemiką – kaip šiandien vertinti atvirą sceną, patikrinti ir daug kartų išbandytą dalyką naudojimą. W. Rosochos kūriniuose tarsi teigiamai, kad čia vis dar verta mėginti jėgas, o atskiri dailės raidos eta-

pai, kurių audringiausiai virsmai – senai praeityje, dažnai laikomi „baigtiniai“, istoriniai, gali būti vėl gyvybingi ir mūsų dienomis.

W. Rosochos grafika itin artima siurrealistinei dailei su visais tradiciniai jos apibréžimais – sapniška, somnambuliška būseną, nejaukumo, netvarumo nuotaika, paradoksalais, netikroviškais vaizdiniais ir situacijomis. Jo kūriniuose nesunkiai atrastume nemažai paralelių ir su lietuvių grafikais, kuriems taip pat nesvetimas siurrealistinis pasaulėvaizdis. Tai įtaigieji Stasio Eidrigevičiaus vaizdiniai, rūščios, savitai deformuotus Mikalojaus Vilučio grafikos figūros. Tačiau lenkų menininkas su bene didžiausia pagarba kelia skrybėlę prie siurrealizmo tapybos klasiką, seną gerą Renne Magritte'ą. Beje, šis pagarbos gestas ne tik simbolinis, nemažai padodas kūrinių – išmoningi žaidimai su skrybėlės motyvu, joje rastume ir kitų paralelių su garsiojo belgo kūryba. Štai cikle „Mendelio skrybėlė“. Žaidimas slėpyniu“ skrybėlė kartais tampa iškalbinga figūra, baugiai stūksančia abstrakčia fone, peržengiančia materialaus daikto keliamas asociacijas. Kitur menininkas ją tyčiomis „formalistiškai“ suskaido į atskirus segmentus, priemenčius kubistines kompozicijas. Brutalus suskaidymas – ne vien de-

koratyvus žaidimas, jis kupinas niūrių egzistencinių potekščių. Kartais prieškario Lietuvos žydų ti paža primenantis galvos apdangalas paskandinamas pilkšvuoze, šiurpokuose kompozicijos fono

Wiesław Rosocha. Iš ciklo „Mendelio skrybėlė“

ūkuose, kiek menančiuose tolimą horizonto liniją. Kai kuriuose ciklo kūriniuose pasirodo ir žmogaus profilis, vaizduojamas anonimiškas skrybėlėtas žmogus, juodo, neperregimo silueto, iš kurio skverbias paslaptinę akių žvilgsnis. Kitur skrybėlė ir vieniša akis grimzta pil-

kame pragaistiingame rūke. Keičiantys pavaldalus personažai savo persikūnijimais aiškiai kalba apie tai, kas išnyko negrūžtamai, kad su-naikintas ištisos tautos pasaulis nebegali būti tiksliai rekonstruotas, įmintas, suvoktas, ir šiandien dažnai težaidžiame su juo slėpyniu.

Ciklo „Nežudyk“ kūriniuose – dekalogo interpretacijos, kuriose menininkas pasitelkia kiek kitokią išraišką, lakonišką achromatinę spalvų gamą papildo aštri raudona linija. Beje, formaliuoju aspektu parodoje eksponuojamų W. Rosochos grafikos kūrinių visuma – aiški, apvalya nuo nereikalingų detalių, išgryninta. Atrodo, menininkas itin mėgsta naudoti apibendrintą žmogaus figūros siluetą, neretai – profili. Parodoje nuolat iškyla ir siurrealistinės žmogaus ir paukščio figūrų jungtys nuo sąmoningai alogiškų vaizdų iki paukščio kaip simbolinio, paslaptingo tamsybų gailavo, kurio glėbyje tirpsta baltas, bejėgiškas žmogaus siluetas.

Ekspozicijos pristatyme pabrėžiama, kad W. Rosocha – pripažintas, daugelį tarptautinių apdovanojimų pelnës grafikas. Meistriskas linijos valdymas, dekoratyvių ir tirpstančių formų dermės neleidžia tuo abejoti. Tačiau galima pastebėti ir dar vieną svarbų tokiai grafikai bruožą. Visi minėti menininko kū-

rybos elementai nėra naudojami vien lėksto „idomumo“, „grožio“ vardin – kiekvienas menininko ējimas nesunkiai pagrindžiamas. Ištirpę, padūmavę pavidaipai, pilkšvas, slodus kompozicijų fono „rūkas“ – aiški nuoroda į sąmonės mięgą, užmarštį. Aštresnė linija taip pat pasitelkiama ne veltui – ji perpjaura, skaido ar „prilaiko“ vaizduojama formą arba žmogaus figūrą, suteikdama šioms nienvenareikšmių prasmę.

Iš daugelio lenkų menininko kūrinių į žiūrovą atkakliai spokso „magritiškos“ akys, verčiančios vėl atmintyje perkratyti Magritte'o kūrinius. Tiesa, kitaip nei žymusis siurrealistas, W. Rosocha tragiškus individu ir visos tautos išgyvenimus perkelia į achromatinę, nespalvotų, pilkšvų tonų pasaulį, bet taip pat gauna paveiklų ir išsimenantį. Todėl kiek keista buvo pirmadienio popietę užsukus į šią parodą vienui vienai patyluikais slampinėti po W. Rosochos ekspoziciją. Tikrų tikriausia „muzejinė“ tyla lyg ir tiko skausmingiemis menininko kūrybos apmastytiams. Kita vertus, kad ir kaip banalai tai skambetų, šie kūrinių, apeliuojantys ne tik į estetinius pojūcius, tvirtą ir sugestivią kūrinių sandara ir jos taisykles, bet ir į istorinę atmintį, turėtu būti pamatyti, o jų pranešimas – išgirstas.

(Ne)pakeliama piešinio lengvybė

Raimundo Sližio piešinių ir akvarelių paroda „Juškus Gallery“

Laima Kreivytė

Raimundo Sližio piešiniai atskleidžia kitokį menininko pasaulį. Jis atpažįstamas, bet nepagaunamas – kaip erdvėje tirpstantis hieroglifas. Ši nuoroda į Rytų estetiką neatsitiktinė – kaip tikras japonas vos prisiliedamas teptuku Sližys lengvai ir tiksliai piešia figūros kontūrą. Vienu judesiui – išraiškingai portretą ar kūną. Atmetama viskas, kas nereikalinga – kad piešinio erdvė galėtų laisvai kvėpuoti.

„Sližys“ savo figūrose sujungia secesinį grakštumą bei eleganciją su ekspresionistišku šaržu“, – rašė Alfonas Andriuškevičius. Tapyboje iš tiesų galima aptikti secesijos atspindžių, sumišusių su miestietišku kičiu ir manieringomis pozomis.

Tapydamas Sližys kaip milžiniškame herbariume suklasifikavo „spektaklio visuomenę“ – vaidinančią sau ir kitiems. Prismeigė smiegintuku margaspalves personas svaigilio akimirką – dauguma Sližio paveikslų veikėjų yra užsimerkę arba labai mažomis akelėmis, tokų net banaliausias ciliakalys nepavadinčių sielos atspindžiu. Žmonės, vėliau apsigyvenę jų rūši apibūdinan-

čiame žurnale, dar iki „Žmonių“ atsiradimo buvo įamžinti „aukštumėnės“ metražininko. Sližio tapyba – kreivias visuomenės veidrodis, išryškinantis slepiamas ydas. Prie to prisišėjė ir Andriuškevičiaus minėta ironija.

Tačiau piešiniuose ornamentus keičia tuščia lapo erdvė, teatrališkumą – intymumas. Dažnai matome tik vieną figūrą – apsisautusią ar besimankštinančią. Piešiniuose atskleidžia ne tik menininko pastabumas, bet ir rankos lengvumas – taip tobulai katės išsilenkimo judejasi kartojančią žmogaus figūrą į vieną liniją galėjo suvesti tik didelis meistras.

Žiūrint į piešinius atskleidžia Sližio kūrybai būdingas egzistencinės vienatvės ir tuščių visuomeninių ritualų konfliktas. Tik ši kartą matome jį ne pro kreivą veidrodį, kaip tapyboje, bet tarsi iš kitos pusės. Grynesnį, skaudesnį. Tai ypač tai išryškėja žiūrint į dviejų figūrų kompozicijas. Sližys neabejotinai išlieka ryškiausiuoju prigludusiu figūrų meistru – jos šoka, bučiuojasi, guli, myli. Tapybos „prestižas“ reikalauso ironiją ir ornamentais dangstyti artumo ilgesį, o piešinyje lengvai

Raimundas Sližys. Piešinys

Išprovokuoti žiūrovą

Pokalbis su Michaeliu Haneke

Kanu „Auksine palmės šakele“ ir geriausio 2009 m. Europos filmo apdovanojimais įvertintas Michaelio Haneke's filmas „Baltas kaspinas“ („Das Weisse Band“) – vienas svarbiausių vakar prasidėjusio jau penkiolikto „Kino pavasario“ programos filmų. Svečiai Vilniuje pradės rinktis festivaliu jau ipusėjus, todėl šiame ir kitame numeriuose „7 md“ siūlo interviu su kūrėjais, kurių filmus galima pasižiūrėti artimiausiu metu.

Sakoma, kad mėgstate kankinti žiūrovus šaltais kasdienybės vaizdais, kuriuose slypi ekstremalios patologijos ir nusikalstimo atmainingos. Iš kur tie sadistiški polinkai?

Jei sadizmu vadinate garbingą Vakarų Europos visuomenės portretavimą, prašom, vadinkite mane sadistu.

Filme „Benio vaizdajoustės“ paauglys iš turtingų namų šlykščiu būdu nužudo savo draugę. „Septintame žemyne“ nusižudo pasiturinti šeima. „Smagūs žaidimėliai“ – tai tikras rafinuotų kankinimų, kuriais du mandagū atvykėliai kankina laimingą miesčionių šeimą ir dulos vaikus, festivalis. Tyrinėjate žiūrovų išvermės ribas?

„Smagūs žaidimėliai“ – mano kūrybos išimtis. Filmas buvo sugalvotas kaip provokacija. Bet sutinku, kad mano filmai yra nepatogūs, nes psychologiniu požiūriu jie nieko nepaaiškina, palieka žiūrovams patiem vertinti destruktyvius veiksmus. Tikrovė, kurioje gyvename, – dar drastiškesnė, chaotiškesnė, joje nėra principų ir moralės. Menas turi kažkaip atspindėti tuos konfliktus.

„Baltame kaspine“ rodote mažą vokiečių miestelį Pirmojo pasaulinio karo išvakarėse. Jame vyksta žiaurūs teroro aktai. Jų kaltininkai taip ir nebuvu nustatyti. Kai įtarimas krenta ant trylikmečių – keturiolikmečių vaikų, niekas nenori tuo patikėti. Kodėl?

Prie šio projekto dirbau per dešimt metų. Norejau išižiūrėti, kaip elgiasi grupė vaikų, kurie buvo auklėjami autoritariškai. Viena vertus, tai jautrūs, į mokslą linkę jauni protai. Kita vertus, juos supa sugedės ir apsimelavęs suaugusiųjų pasaulis, kuriame tvirkinimas yra pridengtas apsimestiniu dievobaimingumu ir vienų pripažįstamais sąlygiškumais.

Bausmės ir tiesos atskleidimo baimė – būdingas tos tikrovės bruožas.

Taip yra kiekvienoje tariamai gera funkcionalumojoje bendruomenėje, kuri veikia iškilus pavojui. Višur ten, kur edukacija neprisideda prie individualios laisvės raidos, kur smerkiami spontaniški minties pašreiškimai ir slopinamas autentiškų emocijų reiškimas, gimsta demonai. Filme pasinaudojau vokiečių faizmo pavyzdžiu. Bet lygiai taip pat galima pasakyti, kad tai – men-

talino teroro atsiradimo vaizdinys, nesvarbu, dešinijo, kairiojo, religinio ar politinio. Man rūpėjo mechanizmas. Jei drastiškoms taisykliems priversti paklusti žmonės jaučiasi nelaimingi, yra žeminami, jei praranda viltį, jie turi kažkaip išreikšti savo neigiamus jausmus. Pasakui jie dėkingai priims kiekvieną valdžią, žadančią užmarštį, situacijos pagerėjimą. Dažniausiai už tai užmokama dar didesne nelaisve.

„Baltame kaspine“ tas mechanizmas nėra tokis akivaizdus. Negali būti tikras, kokias jausmas vadovaliavasi vaikai.

Nenorū visko suversti griežtam protestantiškam auklėjimui. Bet netikiu ir įgimtu vaikų nekaltumu. Atvirai kalbant, rimtai masantas žmogus neprivalo pasiduoti iluzijai, kad vaikai yra angelai. Užtenka pamatyti, kaip jie elgiasi, kaip žaidžia su savo bendraamžiais, kiek tame yra pykčio, troškimo dominuoti. Tėvai projektuoja savo svajones. Jie nenorū žinoti tiesos, nes ši yra karti.

Jūs tai pabréziate šaltu, atsietu pasakojimu, priverčiančiu keisti požiūrį. Žiūrovas turi susimastyti ne tik apie tai, ką mato, bet ir apie tai, kaip mato. Jis turi išsimoninti nuosavą požiūrį į blogį, prievertą ir jos vaizdavimą.

Man regis, tai reikia skirti. Kaip matome pasaulį? Chaotiškai, dalimis, uzsuruodami teisę viskai žinoti, kai kartais iš tikrujų nelabai suprantame. Sutinkame žmogų ir žinome apie jį tick, kiek jis mums apie save pasakys. Aš tai vadinu antispsychologizmu. Visi mano filmai kalba apie tai.

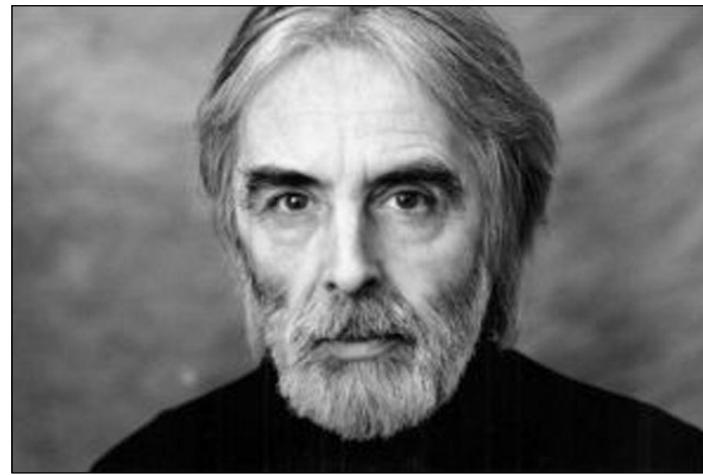
Tačiau kai kuriuos žmones pažištame giliu. Jūs įrodote, koks apgaullingas yra panašus įsūtinimas.

Sunku būti atviram su pačiu savimi, ką ir kalbėti apie atsvérinėmą kitam. Dauguma mūsų mano, kad esame tolerantiški ir liberalūs. Niekas nenori aštrinti įstatymų, apsunikančių imigrantų integraciją. Tačiau jei manes paprašyti pasirūpinti užsieniečių šeima arba ją išlaikyti, nebūtinai pasiūsiau laimingas. Dauguma žmonių yra bailūs ir mėgsta patogumus. Esame altruistiniai, mandagūs tik tada, kai tvirtai užsibaraduojame savo namuose.

Kaltės jausmas gali padėti suprasti save?

Tikiu, kad egzistuoja emocinė pardarytų skriaučių ar blogų poelgių atmintis, kuria taip mielai ir sekminai išstumiamė iš sąmonės. Pakanka pajusti prustiško keksiuko skoni, kad nemalonūs prisiminimai iškart sugrižtų. Buval auklėtas judėjų-krikščionių moralės dvasia. Kaltės klausimas yra vienas mano pasaulėžiūros stulpų. Vis svarstau jo pragištingą ir gydantį poveikį.

Kur glūdi kaltė tėvų, išauklėjusių nacių nusikaltelių kartą?

Michael Haneke

gauti, nes sugadina jiems pramoga. Prievertos vartotojai patiria šoką, nes kankinimai neatrodo tokių įdomūs, kaip kad jie įsivaizdavo.

Viename interviu sakėte, kad tas filmas turėjo veikti kaip antausis miesčioniškiems įpročiams. Bet ar Jums neatrodo, kad žiūrovai norėtų išeiti iš kino teatro paguosti?

Menas yra ne tam, kad guostų. Net graikų tragedijos veikė kaip savo išvilkas žiūrovų prievertavimas. Klausimas ne tas, ar verta taip elgtis, reikia klausti, koks yra bandymo sukrėsti žiūrovą tikslas? Viską darau tam, kad priversčiau reaguoti, išprovokuociau savarankiskai mastyti. Kad atskleisciau vaidmenį, kurį žiūrovas atlieka žiniasklaidos spektaklyje.

Jūs laikomas vienu didžiausiu Europos kino intelektualų, holividžiškos srovės priešininku. Tačiau sutikote filmuoti amerikietišką „Smagūs žaidimėliai“ perdirbinį su žvaigždėmis. Kodėl?

Priežastis paprasta. Anglų rinkose filmas vokiečių kalba paprasčiausiai sužlugtų. Tad kai man pasiūlė sukurti perdirbinį, palaikiau tai progą liuto urve sprigtelėti jam į nosį. Filmo premjera įvyko Niujorke. Kritikai tikėjosi pamatyti visai kitą filmą, o ne tikslią, kadrą po kadro, originalo versiją. Todėl jie nebuvu man malonūs.

Ar nebuvu nuobodu antrą kartą kurti tą patį?

Jei būtų buvę galima sukurti kitaip, tikrai būčiau pabandęs.

Grįžkime prie „Balto kaspino“, tiksliau, prie blogos vaikystės, apie kurią dažnai pasakojate savo filmuose. Ar tie šokiruojantys vaizdai yra reakcija į Jūsų patirtį?

Kai kurie kritikai bando atliki tokią psichanalizę. Bet turiu jus nutilti. Mano vaikystė buvo visai normali ir gana laiminga. Išskyurus tėvo iščiūmą pas kitą moterį, kai man sukaiko treji, didesnių problemų nekilo. Mes palaikėme ryšį. Pamenu tėvo humorą jausmą. Jis buvo našus į mane, tik neturėjo barzdos. Priminė išpuoselėtą, elegantišką anglų džentelmanę. Manimi pakatomis rūpinosi moterys – motina, senelė ir teta. Niekas manęs neskiaudė.

Neabejoju, kad esate pavyzdinas tėvas.

Tikrai ne toks geras, koks norėčiau būti. Kad pateisinčiau lūkesčius, turėčiau skirti vaikams daugiau laiko, o aš jo neturiu daug. Geriau apie tai paklauskite mano žmonos. Ji greičiausiai atsakys, kad turiu daug trūkumų ir esu užsispypęs kaip asilas. Bet kitaip nebūčiau tapęs režisieriumi.

PAGAL JANUSZO WRÓBLEWSKIO
POKALBIJŲ ŽURNALE „POLITYKA“
PARENGĖ K. R.

Lietuviškos hagiografijos ypatybės

Krësle prie televizoriaus

Vėl stebime biografinių filmų ir romanų bumą. Vieno konkretaus žmogaus gyvenimas tokiam kūryne tarsi sutrumpina atstumą tarp praėjusio laiko ir šiu dienų patirties. Gal jau išmokome vertinti asmeniškus liudijimus, kad neliktume abejingi detalėms, praėjusios epochos kvapams ir garsams. Tačiau praėjusi ketvirtadienį per LTV parodytos iškart trys dokumentinių filmų premjeros sužadino visai kitokias mintis.

Visai netolima istorija – dvidešimt Nepriklausomybės metų – tapo oficializu, tuo, kas Sąjūdžio laikais vadinta fasadine kultūra. Po filmų pajutau lyp nublokštąs į Brežnevą stagnacijos laikus. Būtent tada pats populiarus žmogus buvo teigiamo herojaus portretas, tiksliau, sovietinė hagiografija, juk net mokyklose buvo analizuojamas ryškiausias tokio pobūdžio veikalas – Brežnevovo „Mažoji žemė“. Pasižiūrėjęs Ramunės Sakalauskaitės ir Editos Miladaitytės filmą „Algirdas Brazauskas: liudijimai“ pagalvojau, kad filmo autorės tų „Mažosios žemės“ pamokų negali pamiršti iki šiol. Jos nedvejodamos kuria filmą – tostą savo herojaus garbei. Jokii abejonių, dvejonių ar klausimų, susijusių su istorine personažo misija, filme nekyla. Jis piešiamas tik šviesiomis spalvomis – visuomenės veikėjas, atsakingas žmogus ir tėvas, puikus medžiotojas, komunistų partijos veikėjas, apvalęs Vilnių nuo, jo paties žodžiaus tariant, „daugiakalbių“, išgelbėjęs Lietuvą nuo rusų antplūdžio, vadovavęs nacionaliniams išsivadavimui, Lietuvos ejimui Europon, iniciavęs Valdovų rūmų statybą... Autorės nesitenkina savo nuomone. Viena iš jų filmo pradžioje iliipai į „Baltic Air“ lėktuvą (itin negrabė reklama – laivo sparnas su kompanijos užrašu) ir susitinka su buvusiu Lenkijos prezidentu Aleksandru Wałęskiu. Buvęs Liaudies Lenkijos komunizmo ir sporto funkcionierius taip pat nepamiršo sovietinio žargono – jis pažeria liaupsią filmo herojui. Kiti pašnekovai bus santūresni, bet pats

personažas pateiks netikėtų prisipažinimų: „Tapau politiku per prievarą.“ Tai man atradimas: nežinojau, kad anksčiau į CK žmonės buvo varomi dirbtai prievara. Kaip ir dera hagiografiniams filmui, personažas prisimena tėvus, mokyklą, pirmą darbo vietę, draugystę su kunigais ir meilę moterims. Viskas paskubomis, nors filmas trunka beveik valandą. Kickviena tema pateikta slystant paviršiumi, todėl filmas knibžda banalybių. Žadėtų liudijimų filme nėra. Daug vienos skirta asmeniškiams nuosaudoms, Brazauskas padintoms prezidentaujant.

Tačiau net ir blogiausias filmas fiksuoja laiką. Ateities istorikai, be abejos, pamatys daugiau už mus. Aš taip pat jame pamačiau jdomių detalių. Pavyzdžiui, prie stalo sėdi ir pietauja filmo herojus ir jo giminės, o ant stalo pūpsa trilitrinis stiklainis su konservuotais agurkais. Kai iškart po Algirdo Brazauskos „liudijimų“ prasidėjo Giedrės Žickytės ir Liepos Rimkevičienės filmas apie Vytautą Landsbergį „Laisvės džiazzas“, pagalvojau, kad šioje šeimoje trilitrinio stiklainio ant pietų stalo, ko gero, nepamatysi, o nelietuvių kalba Vilniaus gatvėje Landsbergiu taip pat nesukels susierzinimo ar net neapykantos. Režisierė akivaizdžiai siekė įmantisnės filmo formas, padėsiančios atskleisti ne tik personažą, bet ir jo laiką, amžiną lietuvio inteligenčio būseną ištigus tarp praeities ir maišto prieš ją. Todėl, matyt, ir atsirado filme *fluxus* tema ir Jonas Mekas, džiazo koncertas ir kitokie inteligentisko gyvenimo atributai. Tikiu, kad šis filmas, be jokių abejonių, prieš kelerius metus sukurtas Paulo Thomaso Andersonas, „Bus kraujo“ (TV3, 2010, 22 val.). Tai – amerikiečių literatūros klasik Uptono Sinclairo romano ekranizacija. Šis dabar beveik pamirštas vienas populiariausių XX a. pradžios rašytojų yra sukūrės ir romaną apie Čikagos skerdyklose dėrbinius lietuvius. Bet „Bus kraujo“ nukels į XIX a. pasauly Kaliforniją. Sidabro ieškotojai Danielius Plenvy nuolat nesise-

jos veikėjų nei žmogus-paminklas Brazauskas, Landsbergio liudijimai – be abejos, autentiški. Šią šventinę LTV „trilogiją“ baigė Mindaugas Meškauskas ir Vilmos Balčiūnienės „Lietuva. Statusas: nepriklausoma“. Tai ryškus dabar Lietuvoje vis labiau įsigalinčio reklaminio propagandinio filmo pavyzdys. Jo tikslas – naujo produkto, kuris vadinas Nepriklausoma Lietuva, reklama. Filmo autorai pasitelkė tam tikroms visuomenės grupėms – sportininkams, mamoms, mokslininkams, nepriklausomybės kovų dalyvių artimiesiams, studentams ir pan. – atstovaujančius personažus. Šie pateikė savo to naujo „produkto“ viziją ir su juo susijusius lūkesčius. Kickvienas personažas temą „suasmenina“ ir „susildō“ panašiai kaip kadaise apie higieninių īklotų „sparnelių“ pranašumus prabilusiis mergina. Pavyzdžiui, Vytauto Kernagio duktė prisimena 1990-ųjų kovo 11 d., studentė Adelė – kaip su mama grįžo į Lietuvą prasidėjus Sąjūdžiui. Visai nenorui pasišaipyti iš tų autentiškų prisiminimų. Tiesiog gaila, kad jie atsidūrė paviršutiniškame ir banaliame kūrinėlyje. Spėju, kad filmo kūrėjai geriau išmano viešųjų ryšių technologijas, o ne kiną.

Šventės baigėsi, filmų sumažėjo. Jų planuotojai sugeba nustebinti nebent tuo, kad filmus vaikams ir protiskai atsilikusiems dažniausiai rodo vėlai vakare, o filmus suaugusiems – savaigalio rytais, bet tai, matyt, iргi viena lietuvių mentaliteto ypatybė.

Svarbiausias šios savaitės filmas, be jokių abejonių, prieš kelerius metus sukurtas Paulo Thomaso Andersonas, „Bus kraujo“ (TV3, 2010, 22 val.). Tai – amerikiečių literatūros klasik Uptono Sinclairo romano ekranizacija. Šis dabar beveik pamirštas vienas populiariausių XX a. pradžios rašytojų yra sukūrės ir romaną apie Čikagos skerdyklose dėrbinius lietuvius. Bet „Bus kraujo“ nukels į XIX a. pasauly Kaliforniją. Sidabro ieškotojai Danielius Plenvy nuolat nesise-

„Žiaurus gyvenimas“

ka. Kartą su sūnumi jie patenka į naftos karštligės apimtą miestą. Nors jis valdo charizmatiškas pamokslautojas Elis, Danielis netrukus būtent čia pradės kurti savo naftos imperiją...

Andersonas yra vienas gabiausių amerikiečių jaunosis kartos režisieriai. Ankstesni jo filmai „Smagios naktys“ ir „Magnolija“ irodė ir režisieriaus pagarbatą 7-ojo dešimtmecio amerikiečių kinui, pirmiausia Roberto Altmano kūrybai. Tačiau „Bus kraujo“ stilis labiau sietinas su Orsono Welleso „Pilicčiu Keinu“ ir klasikiniu Holivudo kinu. Danielis yra tokis pat vizionierius ir vienės vilkas, koks buvo Welleso Keinas. Nors pats Andersonas ir tvirtino norėjęs sukurti „senamadišką filmą“, „Bus kraujo“ nėra tokis pačias. Jame vaizduojama prievara, valdžios ir pinigų troškimas kartais atrodo groteskiški, kartais pernelyg kraštutiniai, kad neerzinčių šeštadienio vakare prie televizoriaus įsitaisiusių žiūrovų. Bet jis tikrai puikiai nufilmuotas Roberto Elswito, o pagrindinių personažų suvaidinęs Danielis Day-Lewisas dar kartą patvirtino, kad yra vienas geriausiai. Kartu filmą persmelkia tikrasis jau pamiršta kino epo, senojo vesterno dvasia.

LTV vėl atgaivino „Elito kiną“, tik jau sekundienio vakare. Būsimi priversti apsispręsti, kas esame, – snobai ar elitas. Ši savaigalį LTV

parodys vokiečių režisieriaus Detleva Bucko 2006 m. filmą „Žiaurus gyvenimas“ (TV, 21 d. 23.30). Tegu neatbaudo didaktiškas pavadinimas, filmas vertas dėmesio. Tai pasakojimas apie penkiolikmetį Michaelį, kuris kartu su motina iš provincijos persikelia į Berlyną. Jie atsiduria imigrantų kvartale. Kaimynai nėra malonūs, mokyklą terorizuoją nusikalteliai, tėvas miręs, o emociskai nebrandžiai motinai sūnus nelabai rūpi, ji ieško dar vieno turtingo meilužio, todėl Michaelis ankstai priverstas suaugti. Bet miestas, jo gyvenimas ir nauji žmonės žavi vaikinuką. Pažemintas ir persekiojamas klasės draugų Michaelis ras užuoja tarp smulkų nusikaltelių. Netrukus jis ir pats imas pardavinėti narkotikus, susidės su turkų mafija. Ar po viso to galima grįžti į normalų gyvenimą?

Nostalgiskus prisiminimus apie sovietinę vaikystę sugrąžins Algirdo Aramino „Mažai išpažintis“ (TV, 20 d. 23.10). Pagrindinis filmo herojus atsidūrė sunkiame ruože tarp vaikystės ir suaugusiju pastulio. Amžinas konfliktas (su tėvu, mokykla, klasės draugais) atrodo neįsprendžiamas. Filmas gana didaktiškas, bet jis ir apie vertėbes, kurios tada atrodė nekvietonuojamos. Laimė, kvietimas „Benai, plaukiam į Nidą“ nesukelia nereikalingų klausimų.

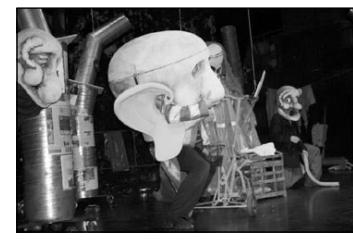
Jūsų –
JONAS ŪBIS

Anonsai

Valdiškame „Lélės“ teatre – „Privati valda“

Ivairūs lietuvių liaudies pasakos apie našlaitę Elenytę ir Joniuką avinuką variantai Vilniaus teatre „Lélė“ buvo statomi ne kartą. Vienas pirmųjų šios pasakos pastatymų – dar 1976 m. mūsų lėlių teatro meistrių Vitalijaus Mazūro sukurtas spektaklis „Avinėlio teismas“ pagal poetą Marcelijaus Martinaitičio pjesę. Tuomet spektaklis buvo vertintas prieštarangai...

Šiuo metu V. Mazūras ruošia naują minėtos pasakos variantą pavadinimu „Privati valda“. Jaunimui ir suaugusiems skirto spektaklio premjera numatyta kovo 21 d. 18 val. Didžiojoje „Lélės“ salėje. Spektaklio režisierius ir dailininkas – V. Mazūras, kompozitorius – Faus-

„Privati valda“

tas Latčnas, choreografas – Sigitas Mikauskaitė. Prie vaidinimo bendrautorių dera priskirti ir Marcelijų Martinaitį. Režisieriaus prašomas poetas perraše kai kurias savo pjesės scenas.

Spektaklio „Privati valda“ vaidyba patikėta jaunesniems lėlininkams, kurie šią vasarą baigs aktorių meistriskumo studijas Lietuvos muzikos ir teatro akademijoje. Jiems tai nėra pirmas pasiodymas profesionalioje scenoje. Dar pra-

ėjusių metų rudenių jaunieji Algirdo Latėno kurso aktoriai, padedami specializacijos dėstytojo Algirdo Mikučio, „Lélės“ žiūrovams pristatė Konstanty Ildefonso Galczyński, „Žaliojo žąsinėlio teatrą“. Dalis jų – Šarūnas Datenis, Indrė Liutkevičiūtė, Simonas Storpirštis, Imantas Precas, Giedrė Giedraitytė, Asta Stankūnaitė, Jūratė Trimakaitė ir Karolis Algimantas Butvydas – vaidina ir naujoje „Lélės“ premjeroje.

Marcelijus Martinaitis „Avinėlio teisme“ nagrinėjo žmogiškumo ir valdžios konflikto, pasigailėjimo, konformizmo ir išdavystės temas. Poetiniame filosofine vadintos pjesės tekste slypėjo ir politinės temos potekstės. „Mėsos, mėsos...“, – rėkia varmų choras avinėlio pasmerkimo scenoje tarsi groteskiškas prieminimas, kokiais „kaltų ieškojimo“

laikais anuomet gyveno visuomenė. Šiandien, prabėgus daugiau nei trims dešimtmis metų, Martinaičio kūrinio problematika Mazūrui teatrodro aktuali: pasaulis netapo mažiau žiaurus, valdžia vis dar priklauso galvijams, o tyras gėris aukojas vardan piktos, tamsios užgaidos.

Mitinis pasakos pasaulis siame spektaklyje transformuotas į urbanistinių atliekų savartyną – „privati valda“. Tokioje aplinkoje atsiduria Jonas ir Elenytės su savo broliuku Joniuku, pavirtusiu į avinuką. Tarp netikėtai susitikusių, vienas kitą atradusių jaunuolių išžiebia meilę. Deja, jai nelemta žydėti. Jono, Elenytės ir avinuko likimai atsiduria grupės „šiuolaikinių“ veikėjų rankose, kuriems priklauso galia valdyti, kurie savo „privačioje valdoje“ gali išdarinėti, ką tik nori: iš

zmogaus padaryti Karaliaus pamėklę, sunaikinti tyra mergelę ir pamerkti tą, kuris negali apsiginti. Terėkia pasidabinti bukanosēmis, atvėpažandēmis kaukēmis, kad prievertas ir žiaurumo teatras prasidėt. Šio pikto žaidimo metu Jonas bus priverstas užsidėti Karaliaus karūnā, Elenytė – atsišesti sosto pašonėje; jauniesiems heroinams teks spręsti išlikimo, ištikimybės ir žmogiškų vertybų klausimus.

Naujojoje „Lélės“ premjeroje žiūrovai išys įvairias lėlių teatro raiškos priemones: aktoriai vaidins su kaukēmis, manipuliuos lėlēmis, kartais patys atrodys lyg lėlės ar kokio fantasmagoriško sapno figūros. Be to, Vitalijus Mazūras paruošė intriguojančią staigmeną. Avinėlių vaidins – spėkinti kas? Tos tyros būtybės skriaust nevalia...

VILNIAUS TEATRO „LÉLÉ“ INF.

Parodos	Vilniaus fotografijos galerija	Norvegų tapybos paroda „Nuo Dalio iki Dolko“	Vilniaus dailės akademija kviečia dalyvauti tarptautiniame konkurse Nidos meno kolonijos direktoriaus vietai užimti
VILNIUS	Stiklių g. 4	iš 27 d. – Joanas Deltuvaitės fotografijų paroda–projektas „Tą naktį, kurią nemiegojau...“	Nidos meno kolonija yra naujas Dailės akademijos padalinys, 2011 m. vasario mėnesį pradėsiantis veikti Nidoje, Neringoje. Jo tikslas – sukurti palankias sąlygas inovacijoms meno edukacijos bei meno praktikos srityse diegti ir tarptautiniam bendradarbiavimui skatinti. Kolonija organizuos kūrybines dirbtuvės, vasaros mokyklas, parodas, konferencijas ir pan.; inicijuos ir įgyvendins edukacijos bei meno projektus; administruos tarptautinę meninių rezidencijų programą.
Nacionalinė dailės galerija	K. Donelaičio g. 16	Skulptūrų paroda Vytautui Martišiui atminti „Martišius & Zavadkis“	Reikalavimai kandidatui:
<i>Konstitucijos pr. 22</i> XX a. Lietuvos dailės ekspozicija Buritės Žilties kūrybos paroda „Skaidri tamsa“	V. Putvininko g. 55	Budistinių ritininių piešinių paroda	- mažiausiai trejų metų tarptautinių edukacijos ir meno projektų valdymo patirtis;
Vilniaus paveikslų galerija	A. Žmuidzinavičiaus kūriniai ir rinkinių muziejus	iš 28 d. – Prano Griušo tapyba	- labai geros anglų kalbos žodžiu ir raštu žinios;
<i>Didžioji g. 4</i> Chodkevičių rūmų klasicistinių interjerų Lietuvos dailė XVI–XIX a. „Francisco Goya. Los caprichos“ (iš Latvijos nacionalinio dailės muziejaus kolekcijos)	V. Putvininko g. 64	iš 20 d. – „Pirmyn, Emilio Lietuva“	- komunikabilumas ir konstruktivumas;
Radvilų rūmai	Galerija „Meno parkas“	Galerija „Meno parkas“	- aukštojo mokslo diplomas socialinių, humanitarinių mokslų arba menų srityse.
<i>Vilniaus g. 22</i> Lietuvos išeivijos kūrybos paroda „Dovana Nepriklausomai Lietuvai“	Rotušės a. 27	iš 27 d. – Arvydo Žalpio paroda „(Ne) vizitinė kortele“	Paraiška turi pasiekti Vilniaus dailės akademiją ne vėliau kaip 2010 m. gegužės 31 d. 16 val.
Taikomosios dailės muziejus	Maironio lietuvių literatūros muziejus	Maironio lietuvių literatūros muziejus	Kita svarbi informacija (anglų kalba): www.vda.lt / EN / Nida Art Colony
<i>Arsenalo g. 3 A</i> Paroda „Baltų menas“ Paroda „Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmų radiniai“ Paroda „Liublino unija ir jos epocha Jano Mateikos kūryboje“	Rotušės a. 13	Rotušės a. 13	Spektakliai
Lietuvos nacionalinis muziejus	Lietuvių egzodo literatūros apžvalga „Išėjė sugržti“	Lietuvių egzodo literatūros apžvalga „Išėjė sugržti“	21 d. 18.30 – T. McNally „MEISTRIŠKUMO PAMOKA (MARIA CALLAS). Rež. – G. Padegimas
Naujasis arsenatas	„Antanui Baranauskui – 175“	„Antanui Baranauskui – 175“	23 d. 18.30 – „MANO SIELOS NETYLANČIOS STYGOS...“ A. Latėno ir „Rojaus tūzų“ spektaklis
<i>Arsenalo g. 1</i> Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės istorija Lietuva carų valdžioje Lietuvos valstiečių būties kultūra Kryždirbystė „Nepriklausomos Lietuvos dvdešimtmečio akimirkos“ Vytauto Kaušinio plakatų ir fotografijų paroda Paroda „Gyvenimas virš vandens“	„Leikia dainos iš jaunos krūtinės“ (Liudui Girai – 125)	Marijos Macijauskienės 80-mečiui skirta paroda „Kaip laukiantis medis“	24 d. 18.30 – F. Bordonio „PASKUTINIAI MĖNESIAI“. Rež. – R. Tuminas, A. Dapšys
Senasis arsenatas	Paroda „Žaizdos metafizika“ (Ričardui Mikutavičiui – 75)	Paroda „Žaizdos metafizika“ (Ričardui Mikutavičiui – 75)	25 d. 18 val. – A. Žebrausko improvizacijų šou „KITAS KAMPAS“
<i>Arsenalo g. 3</i> Lietuvos proistorė	VDU galerija „101“	Algimanto Kezio paroda „Miestovaizdžiai“	26 d. 18.30 – E. Albee „TRYS AUKŠTOS MOTERYS“. Rež. – R. Kudzmanaitė
Kazio Varnelio namai–muziejus	Laisvės a. 53	KLAIPĖDA	OKT/ Vilniaus miesto teatras
<i>Didžioji g. 26</i> K. Varnelio kūrybos ir kolekcijos ekspozicija <i>Lankymas antradienį – šeštadienį iš anksto susitarus tel. 279 1644</i>	„Jono Meko vizualiųjų menų centras	Lietuvos dailės muziejaus Prano Domšaičio galerija	19 d. 19 val. Ūkio banko teatro arenaje – brolių Presniakovų „VAIDINANT AUKĄ“. Rež. – O. Koršunovas
Bažnytinio paveldo muziejus	Gynėjų g. 14	Lietuvių menininkų paroda „Vyrams“	20 d. 19 val. „Menų spaustuvės“ Juodojoje salėje – M. von Mayenburgo „UGNIES VEIDAS“. Rež. – O. Koršunovas
<i>Šv. Mykolo g. 9</i> Bažnytinio paveldo muziejaus ekspozicija	Paroda „Laisvalaikis, sportas, kultūra“	Dailės parodų rūmai	Valstybinis jaunimo teatras
Šiuolaikinio meno centras	Savicko paveikslų galerija	Aukštajų g. 1 / Didžioji Vandens g. 2	19 d. 18 val. – E. Scarpettos „VARGŠAI. ARISTOKRATAI“. Rež. – P.E. Landi
<i>Vokiečių g. 2</i> 2009 metų „Swedbank“ meno apdovanojimo nominantų paroda nuo 19 d. – Gintaro Makarevičiaus „Piešiniai“ Keštūčio Grigaliūno „Mirties dienoraščiai“	Trakų g. 7	Tarptautinė šiuolaikinio meno biennalė „Jaunieji Europos kūrėjai 2009–2011“	20 d. 12 val. – J. Kelero, A. Jalianiauskos „PAIKA PELYTÉ“. Rež. – A. Jalianiauskas (Salė 99)
„Lietuvos aido“ galerija	Antano Sutkaus fotografijų paroda „Sartras ir Bovuar: penkios dienos Lietuvoje“	Baroti galerija	20 d. 18 val. – H. Ibseno „ŠMĖKLOS“. Rež. – A. Jankevičius (Salė 99)
<i>Žemaitijos g. 11</i> iki 25 d. – Andrius Gedrimo tapybos paroda „Upės tėkmė“	VGTU bibliotekos galerija „A“	Aukštajų g. 3/3a	21 d. 12 val. – A. Liobytės „AUKSO OBULYS“. Rež. – A. Gluskinas
LDS galerija „Kairė–dešinė“	Saulėtekio al. 14	Algirdo Petruolio tapybos paroda „95“	21 d. 18 val. – A. Anros „KATINAS TEMZĖJE“. Rež. – G. Makarevičius
<i>Latako g. 3</i> Mato Dūdos kūrybos paroda „Neatpažištamu įrankių atspaudai“ Kristinos Norvilaitės kūrybos paroda „Stebėkite kelio ženklus!“	iki 27 d. – Wenche Selmer architektūros paroda	Klaipedos fotografijos galerija	23 d. 18 val. – W. Gombrowicziaus „IVONA, BURGUNDO KUNIGAIŠTYTĘ“. Rež. – J. Vaitkus
„Arkos“ galerija	„Dalias“ galerija	Tomo g. 7	24 d. 18 val. – A. Anros „BESTIJA ŽYDROM AKIM“. Rež. – G. Makarevičius
<i>Aušros Vartų g. 7</i> iki 24 d. – paroda „Piešinys 2010“	Lukšio g. 32	Valentino Juraičio fotografijos	25 d. 18 val. – „ŠEKSPYRIADA“. Rež. – G. Varnas (Valstybinis jaunimo teatras ir teatras „Utopia“)
Galerija „Vartai“	„Dalias“ galerija	ŠIAULIAI	26 d. 18 val. – „UŽISISPYRĖLĖS TRAMDYMAS“ (pagal W. Shakespeare'o).
<i>Vilniaus g. 39</i> Paroda–akcija „iš dailininkų dirbtuvų“	Lukšio g. 32	Galerija „Laiptai“	Rež. – C. Graužinis
Galerija „Akademija“	Vilniaus vaikų ir jaunimo meno galerija	Žemaitės g. 83	Rusų dramos teatras
<i>Piliés g. 44/2</i> iki 20 d. – paroda „Meno kūrinių lietuvių pasakų motyvais“	Vilniaus g. 39/6	nuo 19 d. – Martyno ir Edmundo Gaubų paroda (skulptūra, tapyba, piešiniai, objektai)	20 d. 12 val. – N. Gumiliovio „PERMAINŲ MEDIS“. Rež. – A. Gluskinas
Vilniaus dailės akademija. Dizaino inovacijų centras „Titanikas“	iki 27 d. – paroda „Žvilgsnis į Dzūkiją“	Dailės galerija	21 d. 12 val. – J. Ščiuckio „TRYS PARŠIUKAI“. Rež. – J. Ščiuckis
<i>Maironio g. 3</i> Arūno Vaitkūno (1956–2005) paroda	Šlapelių muziejus	Vilniaus g. 245	21 d. 18 val. – R. Cooney „NR. 13“. Rež. – E. Muršovas
Galerija „Telšiai“	Piliés g. 40	nuo 20 d. – Šiaulių regiono tautodailė	23 d. 18 val. – PREMJERA! Ch. Halkos opera „JULIUS“. Rež. – M.S. Šimulynaitė
KAUNAS	Vilniaus g. 245	PAN EVĒŽYS	25 d. 18 val. – Y. Reza „ATSITIKTINIS ŽMOGUS“. Rež. – J. Vaitkus (teatras „Mens Publica“)
M. Žilinsko dailės galerija	Kėstučio g. 3	Dailės galerija	Vilniaus teatras „Lélė“
<i>Nepriklausomybės a. 12</i> Viktoriaus Oranskio dovanotų dailės dirbinių paroda	Sauliaus Jankausko fotografijų paroda	Respublikos g. 3	Didžioji salė
Galerija „Vilnius“	„Šiauliai“	Stasio Aukštulio kūrybos paroda „Graffiti-2. Piešiniai“	20 d. 12 val. – S. Siudikos „TRYS PARŠIUKAI“. Rež. – A. Mikutis
<i>Piliés g. 44/2</i> iki 20 d. – paroda „Meno kūrinių lietuvių pasakų motyvais“	Galerija XX	„Galerija XX“	21 d. 18 val. – PREMJERA! M. Martinaicio „AVINÉLIO TEISMAS“. Rež. ir dail. – V. Mazurais
Vilniaus dailės akademija. Dizaino inovacijų centras „Titanikas“	Laisvės a. 7	Laisvės a. 7	Mažoji salė
<i>Maironio g. 3</i> Arūno Vaitkūno (1956–2005) paroda	Aistės Kirvelytės kūrybos paroda	Aukštajų g. 3/3a	20 d. 14 val. – V. Palčinskaitės „BJAURUSIS
Galerija „Akademija“	Kėstučio g. 3	Klaipedos fotografijos galerija	
<i>Piliés g. 44/2</i> iki 20 d. – paroda „Meno kūrinių lietuvių pasakų motyvais“	J. Basanavičiaus g. 45	Tomo g. 7	
Vilniaus dailės akademija. Dizaino inovacijų centras „Titanikas“	iki 20 d. – fotoparoda „Žmogus“	Valentino Juraičio fotografijos	
<i>Maironio g. 3</i> Arūno Vaitkūno (1956–2005) paroda	TELŠIAI	ŠIAULIAI	
Galerija „Telšiai“	VDA Telšių parodų salė	Galerija „Laiptai“	
<i>Piliés g. 44/2</i> iki 20 d. – paroda „Meno kūrinių lietuvių pasakų motyvais“	Kėstučio g. 3	Žemaitės g. 83	
Vilniaus dailės akademija. Dizaino inovacijų centras „Titanikas“	Sauliaus Jankausko fotografijų paroda	nuo 19 d. – Martyno ir Edmundo Gaubų paroda (skulptūra, tapyba, piešiniai, objektai)	
<i>Maironio g. 3</i> Arūno Vaitkūno (1956–2005) paroda	„Šiauliai“	„Galerija XX“	
Galerija „Telšiai“	„Šiauliai“	Laisvės a. 7	
<i>Piliés g. 44/2</i> iki 20 d. – paroda „Meno kūrinių lietuvių pasakų motyvais“	TELŠIAI	„Galerija XX“	
Vilniaus dailės akademija. Dizaino inovacijų centras „Titanikas“	VDA Telšių parodų salė	„Galerija XX“	
<i>Maironio g. 3</i> Arūno Vaitkūno (1956–2005) paroda	Kėstučio g. 3	„Galerija XX“	
Galerija „Telšiai“	Sauliaus Jankausko fotografijų paroda	„Galerija XX“	
<i>Piliés g. 44/2</i> iki 20 d. – paroda „Meno kūrinių lietuvių pasakų motyvais“	„Šiauliai“	„Galerija XX“	
Vilniaus dailės akademija. Dizaino inovacijų centras „Titanikas“	„Šiauliai“	„Galerija XX“	
<i>Maironio g. 3</i> Arūno Vaitkūno (1956–2005) paroda	„Šiauliai“	„Galerija XX“	
Galerija „Telšiai“	„Šiauliai“	„Galerija XX“	
<i>Piliés g. 44/2</i> iki 20 d. – paroda „Meno kūrinių lietuvių pasakų motyvais“	„Šiauliai“	„Galerija XX“	
Vilniaus dailės akademija. Dizaino inovacijų centras „Titanikas“	„Šiauliai“	„Galerija XX“	
<i>Maironio g. 3</i> Arūno Vaitkūno (1956–2005) paroda	„Šiauliai“	„Galerija XX“	
Galerija „Telšiai“	„Šiauliai“	„Galerija XX“	
<i>Piliés g. 44/2</i> iki 20 d. – paroda „Meno kūrinių lietuvių pasakų motyvais“	„Šiauliai“	„Galerija XX“	
Vilniaus dailės akademija. Dizaino inovacijų centras „Titanikas“	„Šiauliai“	„Galerija XX“	
<i>Maironio g. 3</i> Arūno Vaitkūno (1956–2005) paroda	„Šiauliai“	„Galerija XX“	
Galerija „Telšiai“	„Šiauliai“	„Galerija XX“	
<i>Piliés g. 44/2</i> iki 20 d. – paroda „Meno kūrinių lietuvių pasakų motyvais“	„Šiauliai“	„Galerija XX“	
Vilniaus dailės akademija. Dizaino inovacijų centras „Titanikas			

ANČIUkas . Rež. – A. Pociūnas 20 d. 19 val. – V.V. Landsbergio „VILIS“. Rež. – V.V. Landsbergis 21 d. 12, 14 val. – N. Indriūnaitės „SNIEGUOLĖ IR SEPTYNI NYKŠTUKAI“. Rež. – N. Indriūnaitė	21 d. 12 val. – A. Dilytės „SIDABRINIS FÉJOS ŠAUKESTELIS“. Rež. – A. Dilytė 21 d. 18 val. – „KATYTÉ“ P. Rež. – V. Balsys 23 d. 19 val. – „MOKÉK – DUOSIU“ (pagal G. Gugevičiūtės pjesę). Rež. – V. Balsys	A. Baranovas (smuikas). Dir. – G. Croci 20 d. 12 val. – koncertas vaikams „Pasaulio lopšinės“. Dainuoja „Teatriuko“ aktoriai: D. Mikoliūnaitė, Ž. Ramanaukas, A. Varnas 24 d. 19 val. – simfoninis koncertas „Koncertuoja Baltarusijos Respublikos Prezidentinių orkestras“. Solistai I. Milkevičiūtė (sopranas), E. Seilius (tenoras), H. Švedova (sopranas), A. Krasnodubskis (baritonas). Dir. – V. Babarikinas
„Menų spaustuvė“ 19 d. 19 val. <i>Juodojoje salėje</i> – M. Korenaitės „PABEGIMAS Į AKROPOLĮ“. Rež. – A. Giniotis (teatras „Atviras ratas“) 20 d. 19 val. <i>Kišeninėje salėje</i> – „ŠLAIŠVINTI ŽĀNĄ“. Rež. – I. Stundžytė (teatras „Atviras ratas“) „Naujosioperos akcija NOA“ 24 d. 19 val. <i>Juodojoje salėje</i> – šokio opera „NO AI DI“ 25, 26 d. 18 val. <i>Studijoje II</i> – gyvos animacijos filmas-opero „KLUDŽIAU“ 25 d. 19 val. <i>Kišeninėje salėje</i> – „IZADORA“ 25 d. 19 val. <i>Juodojoje salėje</i> – „TAKUMAS“ Choreogr. – J. Deineko; „PAUNKSMĖ“ Choreogr. – G. Ubaraite. Groja muzikinė grupė „Liberte“, „Agnus OK“ ir studija „Kinesfera“	20 d. 12 val. – „ŽVAIGŽDĖS VAIKAS“. Rež. – A. Stankevičius 21 d. 12 val. – „MAŽASIS MUKAS“. Rež. – A. Stankevičius	KLAIPĖDA Klaipėdos valstybinis muzikinis teatras 19, 20 d. 18.30 val. – G. Kuprevičiaus „VERONIKA“ 21 d. 15 val. – A. Kučinsko „BULVINĖ PASAKA“ 25 d. 18.30, 28 d. 17 val. – Z. Liepinio „PARYŽIAUS KATEDRA“
Audronio Liugos produkcija 21 d. 19 val. „Menų spaustuvės“ <i>Juodojoje salėje</i> – J.P. Shanley „DVEJONĖ“. Rež. – J. Jurašas	ŠIAULIAI Šiaulių dramos teatras 19 d. 18 val. – R. Harlingo „PLIENINĖS MAGNOLIJOS“. Rež. – R. Steponavičiutė 20 d. 18 val. – B. Sabatho „BERNIŪKŠCIŲ RUDUO“. Rež. – K. Smoriginas 21 d. 12 val. – V. Ludwigo „BELA, BOSAS IR BULIS“. Rež. – A. Gluskinas. 21 d. 18 val. – M. Lado „LABAI PAPRASTA ISTORIJA“. Rež. – G. Padegimas	Lietuvos muzikos ir teatro akademija 19 d. 18 val. – Fortepijono katedros studentų – tarptautinio S. Vainiūno konkursu dalyvių koncertas. Dalyvauja R. Valuntonis, Š. Meškys, M. Bazaras, M. Stručkova 22 d. 18 val. – S. Stonytės dainavimo klasės studentai ir magistrantai: I. Filipekauskaitė, R. Ščiogolevaitė, M. Tubelytė, V. Gerasimovas, O. Kolobovaitė, T. Tuskenis, R. Kudrišovas (kamerinius dainavimus). Dalyvauja A. Spirinas (kontratenoras). Fortepijono partija – J. Karpavičius
VGTU teatras-studija „Palėpė“ <i>Trakų g. 1</i> 20 d. 18, 20 val. – „LAUKIU LAIŠKO“. Rež. – D. Bražiūnas	PANEVĖŽYS J. Miltinio dramos teatras 20 d. 18 val. – „MAMATÉ“. Aut. ir rež. – V. Kupšys 21 d. 12 val. – M. Astrachan, E. Žukovskajos „PIFO NUOTYKIAI“. Rež. – V. Blėdis 21 d. 18 val. – N. Simono „KALIFORNIJOS VIEŠBUTIS“. Rež. – A. Pociūnas	Vilniaus rotušė 21 d. 17 val. – „Duo Strimaitis“: A. Strimaitis (smuikas), E. Strimaitienė (fortepijonas). Dalyvauja D. Dikšaitis (smuikas), merginų choras „Liepaitės“ (vad. – J. Vaitkevičienė). Popietė veda L. Ligeikaitė
Raganukės teatras 20 d. 12 val. – „LOKYS IR MERGAITĖ“ 20 d. 13 val., 27 d. 17 val. – „DRAŠIOJI PUPULĖ“ 21 d. 10 val. – „ANGELŲ PASAKA“ 21 d. 12 val. – „PINOKI“ 21, 28 d. 13 val., 28 d. 10 val. – „GERAS ŠUO FERDIS“ 21 d. 17 val. – vaikų teatro diena	Šv. Jonų bažnyčia 20 d. 18 val. – ketvirtuoju J. Naujaliu jaunuju vargonininkų konkursu laureatų koncertas	Šv. Kazimiero bažnyčia 21 d. 13 val. – vargonuoja L. Digrys. Programoje J.S. Bacho kūriniai
„Elfų teatras“ 20 d. 12 val. – „NULĖPAUSIO GIMTADIENIS“	Šv. Kotrynos bažnyčia 19, 20 d. 19 val. – A. Smilgevičiūtė ir grupė „Skylė“	KLAIPĖDA Klaipėdos koncertų salė 25 d. 18 val. – vokalinės muzikos programa „Gera prancūziška daina“. Atlieka dainininkė M. Léger (sopranas) ir pianistas bei kompozitorius M. Levinas
KAUNAS Kauno valstybinis dramos teatras 19, 20, 27 d. 19 val. <i>Mažojoje scenoje</i> – PREMERA! D. Lipskerovo „JELENA IR ŠTURMANAS“. Rež. – S. Paciukas 19 d. 19 val. <i>Ilgajoje salėje</i> – „VYRAI BALTAIS SIJONAIS“. Rež. – G. Ivanauskas (G. Ivanausko teatras) 20 d. 18 val. <i>Tavernos salėje</i> – I. Hagerup „STIKLINĖ ARBATOS SU CITRINA“. Rež. – D. Juronytė 21 d. 12 val. <i>Parketinėje salėje</i> – V.V. Landsbergio „ATEITIES MIESTAS“. Rež. – A. Jalianiauskas 21, 24 d. 18 val. <i>Ilgajoje salėje</i> – A. Čechovo „PALATA“. Insc. aut. ir rež. – R. Kazlas 23 d. 19 val. <i>Mažojoje scenoje</i> – M. von Mayenburgo „BJAURUSIS. SKAL-PELIŲ PJŪVIS“. Rež. – V. Malinauskas. 24 d. 19 val. <i>Mažojoje scenoje</i> – V. Djačenkos „RUDENS STILIAUS MOTERIS“. Rež. – S. Paciukas	Koncertai Lietuvos nacionalinė filharmonija 21 d. 16 val. <i>Vilniuje, Taikomosios dailės muziejuje</i> , – ansamblis „Musica humana“ (meno vad. ir dir. – A. Vizgirda). Solistai R. Vaicekauskaitė (sopranas), J. Mačys (fleita), R. Beinaris (obojus). Programoje L. Mozarto, J. Ch. Bacho ir kt. kūriniai 20 d. 19 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> , – Lietuvos nacionalinis simfoninių orkestras. Solistai A. Krikščiūnaitė (sopranas), G. Aleknas (fortepijonas), JAV. Dir. – J. Domarkas. Programoje L. van Beethoven, R. Strauss, R. Wagnerio kūriniai 24 d. 18 val. <i>Taikomosios dailės muziejuje</i> – trio „FortVio“: I. Rupaitė (smuikas), P. Jacunkas (violončelė), I. Baikštytė (fortepijonas). Programoje F. Schuberto, F. Laténo, J. Turinos kūriniai 25 d. 19 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> , – F. Chopino gimimo 200-osioms metinėms. M. Kultyševas (fortepijonas, Rusija). Programoje F. Chopino kūriniai	Vaka rai VILNIUS Rašytojų klubas 22 d. 17.30 – poezijos ir muzikos valanda „Šiandien širdj pasivaikščioti išleisiu“, skirta poeto Just. Marcinkevičiaus 80-mečiui. Programą atlikis LMTA Vaidybos ir režisūros katedros IV kurso studentai Š. Banevičius, V. Kublinskas, A. Lasytė, D. Vaitiekūnas, M. Zikaraitė. Vakare bus atidaryta O. Pajedaitės fotografijų paroda 24 d. 17.30 – publicistikos ir poezijos vakaras „Kieno jūs būsīt, Lietuvos miškai?“
Kauno muzikinis teatras 20 d. 18 val. – F. Leháro „LINKSMOJI NAŠLÉ“. Dir. – J. Geniušas 21 d. 12 val. – Z. Bružaitės „VORO VESTUVĖS“. Dir. – V. Visockis 21 d. 18 val. – J. Strausso „NAKTIS VENECIOJE“. Dir. – J. Geniušas 24 d. 17 val. – G. Gladkovo „BRĒMENO MUZIKANTAI“. Dir. – J. Vilnonis 25 d. 18 val. – F. Loewe „MANO PUIKIOJI LEDI“. Dir. – J. Janulevičius	Lietuvos muzikų rėmimo fondas Stasio Vainiūno namuose 19 d. 18 val. – M. Cukeris (klasiinė gitara) 23 d. 18 val. – „Vilties“ mokyklos auklėtiniai ir LASS Ugdymo centro moksleiviai. Vadovės N. Kiseliava-Žukovska ir R. Krikščiūnaitė 24 d. 18 val. – LMTA Kauno fakulteto studentė K. Kaklauskaitė, LMTA studentė M. Laukaitė (Z. Ibelhaupto kl.) ir LMTA studentas Š. Meškys (J. Karnavicius klasė) Muzikos festivalis „Sugržimai“ 24 d. 18 val. <i>Šiaulių „Saulės“ koncertų salėje</i> , 25 d. 19 val. <i>Vilniuje, Šv. Kotrynos bažnyčioje</i> – D. Stulgytė Schmalenberg (smuikas, Vokietija), A. Žvirblytė (fortepijonas), Šv. Kristoforo kamerinių orkestras	Bažnytinio paveldo muziejus 20 d. 12.30 – edukacinis velykinis užsiemimas šeimoms 25 d. 17 val. – seminaras „Relikvijos: istorija ir teologija“. Seminarą veda I. Vaišvilaitė
Kauno muzikinis teatras 20 d. 18 val. – F. Leháro „LINKSMOJI NAŠLÉ“. Dir. – J. Geniušas 21 d. 12 val. – Z. Bružaitės „VORO VESTUVĖS“. Dir. – V. Visockis 21 d. 18 val. – J. Strausso „NAKTIS VENECIOJE“. Dir. – J. Geniušas 24 d. 17 val. – G. Gladkovo „BRĒMENO MUZIKANTAI“. Dir. – J. Vilnonis 25 d. 18 val. – F. Loewe „MANO PUIKIOJI LEDI“. Dir. – J. Janulevičius	Vilniaus mokytojų namai 19 d. 18 val. <i>Svetainėje</i> – Dainuojamosios poezijos svetainės koncertas. Dalyvauja D. Razauskas 21 d. 17 val. <i>Svetainėje</i> – „Senelės pasaka“. Rež. – A. Giniotis 23 d. 18 val. <i>Svetainėje</i> – „Pasidainavimai su Veronika“. Svečiuose folkloro ansamblis „Versmė“ (vad. – D. Mockevičius) 24 d. 18 val. <i>Svetainėje</i> – literatūros vakaras „Fantastika ar fantastika tikrovė“. V. Leščinskio fantastikos romano „Daktaras Lorencas“ pristatymas. Dalyvauja V. Leščinskasis, prozininkai B. Jonuškaitė, J. Stepšys ir kt. 25 d. 18 val. <i>Svetainėje</i> – Lietuvos mokytojų literatūrų „Spindulio“ draugijos pedagogo, prozininko V. Mizero kūrybos vakaras su nauja knyga „Lašo kelionė stiklu: amžiaus šešėliai“	Saros veidas : [romanas] / Melvin Burgess ; iš anglų kalbos vertė Rūta Razmaičė. – Vilnius : Alma littera, 2010 (Vilnius : Standartų sp.). – 213, [1] p. – (Beveik suaugę, ISSN 1822-6981). – Tiražas 2000 egz. – ISBN 978-9955-38-558-5 : [14 Lt 12 ct]
Kauno mazasis teatras 19 d. 19 val. – „SU NAUJAISIAIS METAIS, ANA!“. Rež. – D. Rabašauskas 20 d. 12 val. – A. Dilytės „KREIVOS DAIKTŲ ISTORIJOS“. Rež. – A. Baraičiūnas 20 d. 18 val. – A. Dilytės „LAUROS KOSMOSAS“. Rež. – A. Dilytė	VILNIUS Kongresų rūmai 19 d. 19 val. – simfoninis koncertas „Amžiniojo miesto peizažas“. Solistas	Saulėlydis : [romanas] / Stephenie Meyer ; iš anglų kalbos vertė Viktorija Labuckienė. – Vilnius : Alma littera, 2010 (Kaunas : Spindulio sp.). – 469, [2] p. – (Ciklo 3-ioji knyga). – Tiražas 2000 egz. – ISBN 978-9955-38-044-3 : [30 Lt 31 ct]

Bibliografinės žinios

GROŽINĖ LITERATŪRA. LITERATŪROS MOKSLAS

Baltazaras klajonės : [romanas] / Amin Maalouf ; iš prancūzų kalbos vertė Stasė Banionytė. – Vilnius : Žara, 2010 (Vilnius : Logotipas). – 393, [3] p. – Tiražas 1500 egz. – ISBN 978-9986-34-227-4 (jr.) : [30 Lt 52 ct]

Béras vėjas : [eilėraščiai, esejai] / Vita Jašinauskaitė. – Utēna : Utēnos Indra, 2010 ([Utēna] : Utēnos Indra). – 27, [2] p. ; jsk. virš. : iliustr. – Tiražas 300 egz. – ISBN 978-609-8004-34-2 (jr.)

Cirk'o sūnus : romanės / John Irving ; iš anglų kalbos vertė Aurelijus Jucytė. – Vilnius : Alma littera, 2010 (Kaunas : Aušra). – 836, [1] p. – Tiražas 4000 egz. – ISBN 978-9955-38-540-0 (jr.) : [42 Lt 31 ct]

Darbai ir dienos / Vytauto Didžiojo universitetas ; redakcijos kolegija: Egidijus Aleksandravičius – vyriausiasis redaktorius ... [et al.]. – Kaunas : Vytauto Didžiojo universitetu leidykla, 2009. – ISSN 1392-0588

[T.] 52. – 2009 (Kaunas : Morkūnas ir Ko). – 301, [1] p. : iliustr. – Str. liet., angl., lenk. – Santr. liet., angl. – Tiražas 250 egz.

Gailiestingumas : romanės / Jodi Picoult ; iš anglų kalbos vertė Vilija Vitkūnienė. – Vilnius : Alma littera, 2010 (Kaunas : Spindulio sp.). – 424, [2] p. – Tiražas 2000 egz. – ISBN 978-9955-38-468-7 (jr.) : [30 Lt 31 ct]

Paskutinė Antuanos de Sent-Egžiuperi paslaptis : kaip jminta lakūno žūties mīslė / Jacques Pradel, Luc Vanrell ; iš prancūzų kalbos vertė Inga Sturytė. – Vilnius : Žara, 2010 (Vilnius : Logotipas). – 186, [1] p., [4] iliustr. lap. : žml. – Tiražas [1000] egz. – ISBN 978-9986-34-225-0 : [26 Lt 16 ct]

Paukščiai viršum vaivorykštės : apsakymai ir novelės / Joana Danutė Žilaitytė ; [sudarytojas Jonas Juškaitis]. – Vilnius : Žara, 2010 (Vilnius : Logotipas). – 242, [2] p., [6] iliustr. lap. : portr. – Tiražas [700] egz. – ISBN 978-9986-34-224-3 (jr.) : [18 Lt 53 ct]

Rikosetas : romanės / Sandra Brown ; iš anglų kalbos vertė Darius Kaunelis. – Vilnius : Alma littera, 2010 (Kaunas : Spindulio sp.). – 468, [2] p. – Tiražas 4000 egz. – ISBN 978-9955-38-542-4 (jr.) : [30 Lt 31 ct]

Slaptoji kalba : romanės / Tom Rob Smith ; iš anglų kalbos vertė Indrė Veličkaitė. – Vilnius : Alma littera, 2010 (Kaunas : Spindulio sp.). – 442, [4] p. – Tiražas 2200 egz. – ISBN 978-9955-38-546-2 (jr.) : [30 Lt 31 ct]

GROŽINĖ LITERATŪRA VAIKAMS
Brėkstanti aušra : [romanas] / Stephenie Meyer ; iš anglų kalbos vertė Viktorija Labuckienė. – Vilnius : Alma littera, 2010 (Kaunas : Spindulio sp.). – 644, [1] p. – Tiražas 2000 egz. – ISBN 978-9955-38-483-0 (jr.) : [32 Lt 42 ct]

Grybų karas : [poema] / Justinas Marcinkevičius ; dailininkas Gintaras Jocius. – Vilnius : Alma littera, 2010 (Vilnius : Sapnų sala). – [24] p. : iliustr. – Tiražas 5000 egz. – ISBN 978-9955-08-224-8 (jr.) : [11 Lt 30 ct]

Katinėlis ir gaidelis : lietuvių pasaka / iliustravo Vaclovas Kosciuška. – Vilnius

„Coco prieš Chanel“

Savaitės filmai

Alisa Stebuklų šalyje ****

Vienas labiausiai lauktu šių metų filmų. Neišsenkanti Timo Burtono fantazija šikart atgaivins Oksfordo matematikos mokytojo Lewiso Carrollo fantazijas, kurias jam sužadindavo mažos mergaitės. Istorija apie Alisą, kuri vieną dieną nusprenādė pasivysti Baltajį triuši ir iškrito į duobę, ekraniuota ne kartą, bet šikart ji atgis 3D ekrane. Duobės dugne guli mažas raktelis, kuris gali atrakinti visas duris... Spalvingus ir keistus filmo personažus suvaidino Mia Wasikowska, Johnny Deppas, Helena Bonham-Carter, Anne Hathaway, Michaelas Sheenas (JAV, 2010). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda, Šiauliai)

Coco prieš Chanel ***

Režisierė Anne Fontaine visada domino, kas suformavo mados ikoną, kuri XX a. pradžioje pakeitė moters įvaizdį, sukūrė amžinąja mažą juodą suknelę, įkvėpē nemirtingą „Chanel Nr. 5“. Tokios legendos gyvenimas – dėkinga medžiaga biografiniams filmui. Kokia buvo Coco – našlaičių prie-glaudos auklėtinė, nevykusi dainininkė, turtingų vyrų išlaikytinė, maiš-tautoja ir vizionierė – prieš tapdama garsiaja valdingaja Coco Chanel. Filmo pagrindas – ilgametės žurnalo „Elle“ redaktorės, rašytojos Edmonde Charles-Roux knyga. Pagrindinį vaidmenį filme sukurė Audrey Tautou, matyt, jai atėjo laikas keisti saldžiosios Amelijos iš Monmartro įvaiz-dį. Ar valdinga, šalta, vienša madu diktatorė – jos tikras naujas amplua, įsitikinkite patys. Taip pat vaidina Alessandro Nivola, Marie Gillain, Benoit Poelvoorde, Emmanuel Devos (Prancūzija, 2009). (Vilnius, Kaunas)

Keliameji metai ***

Pasak airių, jei moteris pasipirš vyrui paskutinę keliamųjų metų vasario dieną, jis negali pasakyti „ne“. Amerikietė Ana vyksta į Dubliną pa-siūlyti savo vaikinui susituokti. Ji turi spėti iki vasario 29-osios. Jos planus imasi griauti gamta, bet merginos neatbaudo net šimtai kilometrų, ku-riuos per audrą ji turės įveikti kartu su nauju pažištamu barmenu Dekla-nu... Anando Tuckerio romantinėje komedijoje pagrindinius vaidmenis sukurė Amy Adams, Matthew Goode, Kaitlin Olson, Adam Scott (Airija, JAV, 2010). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda)

Kuždesių sala ****

...I saloje įkurtą kalėjimą – ligoninę pavojingiemis nusikaltėliams psi-chopatams – atvyksta du policininkai: Tedis Denielsas (Leonardo DiCaprio) ir jo naujas partneris (Mark Ruffalo). Jie tira serijinės žudi-kės dingimą iš aklinai uždarytos kameros. Tyrimas sutampa su audra, ku-ri nusiaubia salą. Denielsui vis daugiau įtarimų kelia ligoninės gydytoju metodai. Jis nuolat prisimena Antrojo pasaulinio karo metais išvaduotą vokiečių konklagerį, nusižudžiusį jo komendantą ir tragiską savo žmonos mirtį. Įtampa, įtarimai, nuoautos, kad saloje vyksta kažkas baisaus, vis auga. Naktiniai košmarai atskleidžia slaptas Tedžio baimes. Po truputį jos ima materializuotis. Tedis pasižunta įkalintas šitame nuojuautų labirinte. Naujausias Martino Scorsese filmas sukurta pagal Denniso Lehanco o-trilerį, bet tai nėra įprasta ekranizacija, filmas detektyvų, siaubo ir pa-slapčių mėgėjams, nors pastarieji gaus, ko tikėjosi, ir net daug daugiau. Pasinėrės į filmo paslapčių narplijimą, žiūrovas patirs dar didesnį ma-lonumą – galimybę kartu su režisieriumi tyrinėti stilious, žanro ir kitų specifinių kino kalbos elementų ypatybes, atpažinti klasikinių filmų užuo-minas. Bet šis savotiškas 6-ojo dešimtmecio amerikiečių kino ekstraktas – tirštas, prisodintas spalvų, garsų, charakterių – kartu yra ir gal-mybė pakeliauti po žmogaus psichikos labirintus (JAV, 2010). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda)

***** – ševedras, **** – pasižiūrėti būtina, *** – geras filmas, ** – būna ir geriau, ** – jei turite daug laiko, * – nickalas

Redaktorius – Linas Vildžiūnas

Atsakingoji sekretorė – Rūta Jakimavičienė

Dailė – Monika Krikštopaitytė | Muzika – Kamilė Rupeikaitė

Kinas – Živilė Pipinytė | Teatras – Rasa Vasinauskaitė

Stilius – Rita Markulienė | Dizainas – Jokūbas Jacobskis

Maketas – Vanda Čemerkaitė | Finansininkė – Brigitė Misiuvienė

Kino repertuaras

VILNIUS

Forum Cinemas Vingis

19, 22–25 d. – Kartą Romoje (JAV) – 11.45, 14, 16.30, 18.40, 21 val.; 20, 21 d. – 14, 16.30, 18.40, 21 val.

19–25 d. – Broliai (JAV) – 15.30, 18.10, 20.45

27 d. – „Hamletas“. Tiesioginė premjeros transliacija iš Niujorko Metropoliteno operos – 20 val.

18–IV 2 d. – „Kino pavasaris“

19, 22–25 d. – Alisa Stebuklų šalyje (3D, JAV) – 11, 14, 16, 19, 22 val.; 20, 21 d. – 11, 14, 17.20, 20.30

Alisa Stebuklų šalyje (JAV) – 11.15, 13.45, 16.15 (lietuvių k.); 19, 22–25 d. – 16.40, 21.40; 20, 21 d. – 12, 16.40, 21.40

19–25 d. – Meilė Niujorke 2: pratęsimas

Bankoke (Rusija) – 11.30, 15.40, 19.40

Princesė ir Varlius (JAV) – 11, 13.15

Keliameji metai (JAV) – 13.30, 21.45

Coco prieš Chanel (Prancūzija) – 14.20, 19.15

Kuždesių sala (JAV) – 18.30

Įsikūnijimas (JAV) – 21.20

19, 22–25 d. – Įsikūnijimas (3D, JAV) – 12.20

Zero 2 (rež. E. Velyvis) – 17.45

20, 21 d. – Alvinas ir burundukai 2 (JAV) – 11.45

Forum Cinemas Akropolis

19–25 d. – Kartą Romoje (JAV) – 11.45, 14, 16.15, 18.45, 21.30; 4–asis lygmuo (JAV) – 11.15, 13.45, 16, 18.30, 21.15; Broliai (JAV) – 12.15, 14.45, 17, 19.15, 21.40

23 d. – Pasodinsiu savo eks (JAV) – 18.30; 25 d. – 21.45

19–25 d. – Meilė Niujorke 2: pratęsimas

Bankoke (Rusija) – 11, 13.30, 15.45, 18.15, 21 val.; Alisa Stebuklų šalyje (JAV) – 10.10,

12.30, 15.15, 17.45, 20.15; Princesė ir Varlius (JAV) – 10.30, 12.45, 15.15, 17.15

19, 22–25 d. – Coco prieš Chanel (Prancūzija) – 15.30, 20.30; 20, 21 d. – 10.45, 15.30, 20.30

19–25 d. – Legionas (JAV) – 20.45; 20, 21 d. – 12, 20.45

19–25 d. – Kuždesių sala (JAV) – 14.30, 17.30

19, 23 d. – Keliameji metai (Airija, JAV) – 13.15; 20–22, 24, 25 d. – 13.15, 18 val.; Myliu tame, Filipai Morisai! (Prancūzija, JAV) – 19.30

21, 22 d. – Smulkus nusikaltimas – 21.15

21 d. – Tikras Garsas Valstybės Atgimimo 1989–1993; Upė; Vilniaus getas – 14.45;

Prarasti laikai – 15.30; Aš tame žinau; Lernavan; Piety – 17 val.; Juodasis būrys – 17.30; Lenkų rusų karas – 18.45; 10 – 19.15; Švytinti žvaigždė – 21 val.; Išėjusieji – 21.15

22 d. – Aštuonios moterys – 17 val.; Optinės iliuzijos – 17.15; Spastai krabams – 19.15; Aš taip pat – 19.30; Kontroliuojamos ribos – 21.15; Marti – 21.30

23 d. – Smulkus nusikaltimas – 17.15; Jau puiku, tik dar šiek tiek; Bergenas; Kryžiaždis; Laisvas kritimas – 17.30; Užtarėjas – 19 val.; Juodasis būrys – 19.30; Moterys be vyrų – 21 val.; Rimtas vyrukas – 21.15; 24 d. – Nuo 10 iki 11 – 17 val.; Meiles karžygės – 17.15; Spastai krabams – 19 val.; Bliogai namai – 19.15; Lenkų rusų karas – 21 val.; Prarasti laikai – 22 val.; 25 d. – Juodasis būrys – 12 val.; Aš taip pat – 1 val.; Kosmoso turistai – 2 val.; Jlanka – 4 val.; Ką žinote apie persų kates – 5 val.; Svento pabaiga – 6 val.

„Skalvijos“ kino centras

Tarptautinis festivalis „Kino pavasaris“

19 d. – Mažylė (Austrija, Italija) – 17 val., 24 d. – 17 val.; 19 d. – Kosmoso turistai (dok. f., Šveicarija) – 19 val.; 19 d. – Bliogai namai (Lenkija) – 21 val.

20 d. – Lietuvio genas (dok. f., rež. V. Urbienė) – 15 val.; Marti (Kazachstanas) – 16.30; Kaltas Judas (Italija) – 18.15; Afganistanas žvaigždė (D. Britanija) – 20.15; Caras (Rusija) – 22 val.

21 d. – Šarka 2 (dok. f., rež. M. Vildžiūnas) – 15 val.; Nuo pasaulio stogo (rež. V.V. Landsbergis) – 15 val.; Menyinkai (dok. f., rež. P. Savickis) – 15 val.; Artimos šviesos (rež. I. Miškinis) – 17.15; Kelionė per Lietuvą (dok. f., rež. V. Digimas) – 19 val.; Izraelietiškas sumo (Izraelis, Vokietija, Prancūzija) – 20.30; Vegetarė (P. Korėja) – 22.15

22 d. – Kutenimai (rež. R. Lavrynovičius) – 16.30; Stiklainis uogenės (rež. R. Čekuolytė) – 17.45; Ką žinote apie persų kates (Iranas) – 17.45

„Zm“

„7 meno dienos“ Vilniaus kultūros savaitraštis. Išeina penktadieniais.

19.15; Karvė (Kinija) – 21.15

23 d. – Žvaigždžių liga (dok. f., D. Britanija) – 19 val.; Kraujas ir pelenai (Prancūzija, Rumunija, Portugalija) – 19 val.; Pakerėtas amžiams (Kinija, Honkongas) – 21 val.

24 d. – Optinės iliuzijos (Čile, Prancūzija, Portugalija) – 19 val.; Švytinti žvaigždė (D. Britanija, Australija) – 21 val.

25 d. – Tikras Garsas Valstybės Atgimimo 1989–1993 (dok. f., rež. D. Vildžiūnas) – 16.30; Upė (dok. f., rež. J. Gruodis, R. Gruodis) – 16.30; Vilniaus getas 2009 (dok. f., rež. A. Lelkaitis) – 16.30; Šarūnas Bartas, vienas lauke – karys (dok. f., rež. G. Coudray) – 18.45; Užtarėjas (Čekija) – 20 val.; Plačiai atmerktos akys (Izraelis, Vokietija, Prancūzija) – 22 val.

Ciklas „Karsono kinas“

20 d. – „Lietuviška palėpė 2“ (animacija) – 13 val.; 21 d. – Bjaurusis ančiukas ir aš!

(animacija, Danija) – 13 val.

15 d. – Seansai senjoram. Gatavi drabužiai (JAV, Prancūzija) – 14.30

Pasaka

19 d. – Prie rugių ir prie ugnies (rež.

A. Marcinkevičiūtė) – 17 val.; 20 d. – 17.30;

22 d. – 18.30; 23 d. – 17 val.; 24 d. – 20 val.

19 d. – Išminuotojų būrys (JAV) – 23.30;

25 d. – 7 val.; 20 d. – Choristai (Prancūzija) –

12.30; 20, 21 d. – Elias ir karališka jachta (Norvegija) – 13 val.; 20 d. – Išminuotojų būrys (JAV) – 23 val.; 23 d. – Švytinti žvaigždė (D. Britanija, Australija) – 11, 13.30

23 d. – paskaita „10 Didžiųjų Europos režisierų“. F. Fellini – 19 val.

25 d. – Viktorina „Kovos klubas“ – 3 val.

„Kino pavasaris“

19 d. – Myliu tame, Paryžiau – 17 val.; Policija,

būvdarvis – 17.30; Jlanka – 19.15; Raudonoji koplyčia – 19.45; Duburys – 21.15;

Optinės iliuzijos – 21.30

20 d. – Laiko saugotojas – 14 val.; Paleistuvės – 15 val.; Ką žinote apie persų kates – 15.15; Trumpo metražo filmai – 17 val.;

Spastai krabams – 17.15; Nuo 10 iki 11 – 17 val.; Meiles karžygės – 17.15; Troškulys – 19 val.; Smulkus nusikaltimas – 21.15

21 d. – Tikras Garsas Valstybės Atgimimo 1989–1993; Upė; Vilniaus getas – 14.45;

Prarasti laikai – 15.30; Aš tame žinau; Lernavan; Piety – 17 val.; Juodasis būrys – 17.30; Lenk